

**Intervju s Erminom
Lekaj Prljaskaj:**
**Bolja integracija
nacionalnih manjina
u društvo i regiju**

**Интервју со
Илија Христовулов:**

**Без подмладок
ЗМРХ нема
никаква
перспектива**

#ostanimoodgovorni

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXVII 2020.

МАЈ – ЈУНИ
SVIBANJ – LIPANJ

ISSN 1333-7769

**БРОЈ
125**

22. Денови на браќата Миладиновци во Осиек и Ѓаково на есен

МКД „БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ“ ОСИЕК
МКД „БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ“ ЃАКОВО

**21 година успешна активност
на МКД „Билјана“**

Настап на „Моми бисерни“

ЧЕСТИТ ИЛИНДЕН!

ALKALOID
SKOPJE
Health above all

Mikrogranule za otapanje u ustima
Magnezij 400 + B complex osiguravaju dnevnu opskrbu magnezijem zajedno s vitaminima B skupine, u cilju zadovoljenja povećanih potreba organizma.

**DODATAK PREHRANI SA SLADILIMA
MIKROGRANULE ZA IZRAVNU PRIMJENU**

Magnezij

400

+ B complex

20 vrećica
s okusom grejpa

● **Magnezij doprinosi normalnom funkcioniranju živčanog sustava**

● **Magnezij doprinosi normalnoj funkciji mišića i ravnoteži elektrolita**

● **Niacin, Pantotenska kiselina, Vitamin B₂, Vitamin B₆, Folna kiselina i Vitamin B₁₂ doprinose smanjenju umora i iscrpljenosti**

Prekomjerno uzimanje može imati laksativni učinak.

Čuvati od dohvata male djece! Preporučene dnevne doze ne smiju se prekoračiti. Dodatak prehrani nije nadomjestak ili zamjena uravnoteženoj prehrani. Važno je pridržavati se uravnotežene i raznovrsne prehrane i zdravog načina života!

**BRZA I LAKA UPOTREBA
JEDNA VREĆICA DNEVNO**

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Тинка Барбутов Крстева

Мирјана Мајик

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Елена Кипровска Кнежиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr

zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЕХО НА ВРЕМЕТО

**Агол на уредникот
Urednikov kutak**

Што ќе донесе есента?

Летото почна со прерана надеж. Пандемијата со новиот злобен гамбит повторно сите не вознемири. Хрватските Македонци кои покажаа голема свест и дисциплина во заедничката стратегија за справување со овој глобален феномен, дури сега се соочуваат со реалноста која повторно драматично сигнализира дека реџица благородни активности и ангажмани морат да бидат поместени за подобри времиња.

Впрочем, тоа ни е заедничка судбина. Синтагмата „соживот со корона“ полека но сигурно ги заокружува своите контури кои за сите нас до неодамна беа мошне апстрактни и нејасни. Од друга страна, секојдневниот живот и соживот упорно исцртуваат нови рамки во кои централна позиција претставува токму таа адаптација и привикнување на „соживот со короната“.

Свесни сме дека Хрватска и Македонија покажаа зрелост и одговорност во оваа нова ситуација кога сите сегменти на општествата се изместени и исполнети со непријатна неизвесност. Стопанството е посебно погодено, туризмот кој за двете држави беше алфа и омега, сега е под целосен прашалник, а да не зборуваме за загубените животи.

Но, и во овие услови се најдовме во виорот на изборната година, а Македонија и Хрватска на добар пат се успешно да го заокружат тој политички циклус со придржување на цела палета нормативни правила и упатства соодветни на молскавичните напори на „струката“.

Да се вратиме на нас Македонците во Хрватска. Бројни активности и културни манифестации што ги подготвуваа македонските културни друштва за пролетниот и летниот период, а кои верната публика со нетрпение ги очекуваше, се одложени. Останува верба да се надеваме дека до крајот на годината ќе успееме да реализираме барем дел од планираното. Годината која можеби требаше да биде најплодна со активности, остана во сенка на пандемијата.

И покрај сите проблеми со кои овде се соочуваме, сепак нашите очи се вперени кон татковината која поради „корона“ кризата минува низ најтешки моменти од осамостојувањето.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

Јакнење на стопанството, здравството, но и на човечките и малцинските права

На 5 јули во Хрватска се одржаа парламентарни избори на кои убедлива победа понесе Хрватската демократска заедница (ХДЗ). Иако до последен момент предизборните анкети и анализи

ѝ даваа предност на Рестарт коалицијата предводена од лидерот на Социјалдемократската партија, Давор Бернардиќ, сепак тоа не се случи.

„Ваквата поддршка за нас е огромна

обврска и за тоа ќе водиме сметка. На Хрватска ѝ требаат решенија за стопанството и јавноздравствените предизвици, јакнење на институциите, на човечките и малцинските права“, истакна меѓу другото во својот говор премиерот Андреј Пленковиќ.

Изборите беа организирани и се реализираа во согласност со мерките на Националниот стожер на цивилна заштита, а кои се однесуваа на коронавирјусот.

И македонските граѓани кои имаа право на гласање во Хрватска го направија својот избор за пратеници во Хрватскиот парламент.

Што се однесува до претставниците на малцинствата и во наредниот четиригодишен мандат Македонците заедно со Албанците, Бошњациите, Црногорците и Словенците ќе ги застапува досегашната собраниска застапничка, Ермина Лекај Прљаскај.

М. Г.

Коалицијата „Можеме“ предводена од СДСМ освои најмногу пратеници

На 15 јули во Македонија се одржаа десеттите парламентарни избори, на кои коалицијата „Можеме“ предводена од СДСМ освои 46 пратенички места, а коалицијата предводена од ВМРО-ДПМНЕ 44 пратенички места. За македонската дијаспора, поради многу малиот број на пријавени гласачи, не беше организирано гласање

За новиот состав на Македонскиот парламент граѓаните гласаа на предвремени парламентарни избори на 15 јули и тоа во услови на пандемија на коронавирусот и кога во земјата со недели наназад беа регистрирани троцифрени бројки на заболени со ковид-19. Своето право на глас го искористија и болните со коронавирусот и граѓаните во самоизолација на кои им беше овозможено гласање на 13 јули.

Но, за дијаспората не беше организирано гласање поради малиот одсив на пријавени за гласање.

Граѓаните своето право на глас го остварија во 6 изборни единици, а можеа да избираат

имиња на претставници од 15 политички партии и коалиции.

Седмата изборна единица се однесува на дијаспората и таа не беше отворена поради тоа што не се исполни цензусот од 6.680 лица пријавени за гласање. Оваа бројка се однесува на целата дијаспора во светот.

Во Хрватска сè помалку македонски државјани се пријавуваат и излегуваат на гласање. Тоа ни го потврди и Назиф Џафери, вршителот на работите во Македонската амбасада во Загреб, кој посочи дека во последно време е сè поголема незаинтересираноста на македонските граѓани да излезат на гласање. Такви беа случаите со

референдумот за името и со последните претседателски избори во Македонија.

Покрај незаинтересираноста на дијаспората, за неотворањето на изборните гласачки места во странство, за овие избори своја улога имаше и ситуацијата со коронавирусот, отвореноста, односно затвореноста на границите и условите за патување на претставниците кои требаше да го реализираат гласањето.

Во избирачкиот список за предвремените парламентарни избори беа евидентирани 1.814.613 гласачи.

М. Г.

Застапеноста на малцинствата во Хрватскиот парламент

На барање на Канцеларијата за демократски институции и човекови права при Организацијата за безбедност и соработка во Европа (OSCE/ODIHR) која се занимава со „човечката димензија“ на безбедноста, а во рамките на „Мисијата за проценка на парламентарните избори во Република Хрватска“, претседателот на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Александар Толнауер, на 2 јули 2020 година во просториите на Советот, ги прими набљудувачите на претстојните избори, политичкиот аналитичар Доминик Хауел, правната советничка Мариана Скопа и асистентката на политичкиот аналитичар Метка Јеленц.

Во пресрет на претстојните парламентарни избори во Република Хрватска, на работната средба се разговараше за пра-

вата на националните малцинства во врска со застапеноста на националните малцинства во Хрватскиот парламент и за изборот на претставници на националните малцинства во Хрватскиот парламент.

На средбата е договорена понатамошна соработка помеѓу

Советот за националните малцинства на Република Хрватска и OSCE/ODIHR, во врска со проблематиката за остварување на правата на националните малцинства во Република Хрватска.

Е. П.

Заокружена уште една успешна училишна година

Ученици од ОУ „Скалице“ – фото: архива 2019 г.

Иако скоро четири месеци учениците кои ја посетуваат наставата по македонски јазик во основните и средните училишта во Загреб, Риека, Пула, Сплит и Осиек, каде тој се изучува како изборен предмет по моделот Ц, имаа настава на далечина, заокружена е уште една успешна училишна година. Полна со неизвесност и по многу различна од сите досегашни. Но, на крајот задоволни се, и

наставниците, и учениците.

- Бев во голема неизвесност, како и моите 44 ученици, како сè ќе функционира. Сепак спремноста на училиштата во кои работам, ОУ „Никола Тесла“ и ОУ „Аугуст Хамбашиќ“ во Загреб покажаа дека сум дел од тим кој е подготвен за предизвици. Овој текст е одлична прилика да им се заблагодарам на сите колешки, колеги и администратори што изборниот предмет „Македонски јазик и култура“ го вметнаа во официјалните платформи на кои се одржуваше наставата на далечина. Така, без тешкотии можевме да продолжиме да си го негуваме јазикот на на-

шите предци, да знаеме кои сме, од каде доаѓаме и каде одиме, вели првата наставничка по македонски јазик во Хрватска, Деспина Веллинска.

И останатите наставнички кои предаваат македонски јазик во Хрватска изразуваат неизмерна благодарност како до учениците, така и до родителите за подготвеноста да се справат со предизвиците на онлајн наставата. Учебната година, како во основното, така и во средното образование е завршена со потполно реализирани часови, научено сè што беше планирано, а учениците се побогати за едно големо искуство.

М. Г.

Старо-нова екипа за нови ситуации

На Редовното изборно собрание на МКД „Браќа Миладиновци“ во Осиек избрани официјалните тела на Собранието

Новиот УО на МКД „Браќа Миладиновци“

Членовите на Надзорниот одбор и Судот на честа

Редовното изборно собрание на Македонското културно друштво „Браќа Миладиновци“ во Осиек се одржа на 19 јуни 2020 година. На Собранието, во присуство на повеќето членови и членки на Друштвото и претставниците на македонското национално малцинство за Осиечко-барањската жупанија, Драгољуб Сиљаноски и за Град Осиек Јагода Тренеска Цветичанин, најнапред беа интонирани двете химни, на нашите две татковини, хрватската и македонската.

Потоа беа едногласно избрани официјалните тела на Собранието (записничари, оверувачи) а за претседавач, една од основачите и долгогодишна членка на Друштвото, Јагода Јаниќ.

За претседател на МКД „Браќа Миладиновци“ беше повторно избран со нов четиригодишен мандат Борис Трајановски. Од досегашната функција заменичка претседателка на Друштвото беше разрешена Аница Гало со голем аплауз за целата нејзина работа. За секретарка беше избрана Душанка Лизачиќ. Како заменици претседатели беа избрани Лидија Пралија и Иван Черба, а за нови членови на Управниот одбор на Друштвото, покрај

претседателот и двајцата потпретседатели беа избрани Марија Чинчурак, Душица Цветковски, Мирта Гало и Јулијана Младеновска Тешија. Во Судот на честа пак, беа избрани Јагода Тренеска Цветичанин, Веселинка Стојавиќ и Андријана Галовиќ. Во Надзорниот одбор беа избрани Иван Брадариќ, Драго Мадавиќ и Петар Димовски.

Одложени активности за наесен

Целиот настан беше во знакот на ковид-19: се следеа прецизно сите мерки препорачани од државното тело за превенција, а се разговараше исцрпно и околу активностите кои што беа одложени заради новонастанатата ситуација, како и за оние кои што би можеле да се организираат, ако е тоа можно, на есен.

Претседателот Борис Трајановски ги претстави накратко активностите на Друштвото во текот на минатата година, а зборуваше и за буџетот. Меѓу другото, тој со задоволство ја истакна успешноста на програмата по македонски јазик по моделот Ц која, од 2008 година опфаќа ученици од основно, а од 2018 година и ученици од средно образование. За активностите што не можеа да се реализи-

раат, како што се Деновите на браќата Миладиновци, кои традиционално се организираат во јуни, Трајановски нагласи дека ќе се одржат најверојатно во септември или првиот викенд во октомври 2020.

Во делот на извештаите од минатата година и плановите за оваа 2020, зборуваа и претставниците на македонското национално малцинство. Драгољуб Сиљаноски го истакна своето задоволство за активностите што беа спроведени на ниво на Осиечко-барањската жупанија и им се заблагодари на членовите на Друштвото за нивната поддршка. Јагода Тренеска Цветичанин ја нагласи важноста од континуирана соработка со Град Осиек и својата надеж дека зацртаните активности како што е „Денот на националните малцинства“ ќе се реализираат во текот на оваа година или следната.

Старо-новата екипа се обврза на соработка, успешна реализација на зацртаните активности и ја искажа својата надеж дека ситуацијата со вирусот нема да биде толку опасна за да ги спречи да продолжат да бидат меѓу најактивните друштва на националните малцинства во Осиечко-барањската жупанија.

Јулијана Тешија

Нови пет таблет компјутери: важна помош за наставата по македонски јазик

Ермина Лекај Прљаскај на наставничката по македонски јазик, Маја Јовановски, ѝ враќа пет таблет компјутери за дел од учениците опфатени со програмата за изучување на македонскиот јазик по моделот Ц на ниво на средно образование

На 26 јуни 2020 година, во просториите на Македонското културно друштво „Браќа Миладиновци“ во Осиек, на радост на членовите на Друштвото и претставниците на новоизбраниот Управен одбор, дојдоа двајца необични гости, Ермина Лекај Прљаскај, претставничка на неколку национални малцинства меѓу кои и на македонското во Парламентот на Република Хрватска и Басри Халити, претседател на Советот на албанското национално малцинство за Осиечко-барањската жупанија и почесен конзул на Република Албанија во Осиек.

Гостите дојдоа со убави дарови: Лекај Прљаскај во оваа пригода на наставничката по македонски јазик, Маја Јовановски, ѝ враќа пет таблет компјутери за дел од учениците опфатени со програмата за изучување на јазикот по моделот Ц на ниво на средно образование. Според зборовите на Лекај Прљаскај, целта на оваа донација е „продолжување на ус-

пешната соработка со Друштвото, но и заштита и промоција на мајчиниот јазик и зачувување на идентитетот на македонското малцинство во Република Хрватска“. Таа исто така, рече дека оваа активност е „продолжување на сличната поддршка од минатата година, кога учениците на ниво на основно образование во Осиек добија таблет компјутери за успешно следење на наставата“, како и на финансиската поддршка што му беше дадена на Друштвото за обнова на просториите.

Заблагодарувајќи се за најновата донација, претседателот на МКД „Браќа Миладиновци“, Борис Трајановски, истакна дека Ермина Лекај Прљаскај е прва претставничка на националните малцинства на ниво на Влада на Република Хрватска која не само што го посети ова Друштво, туку и несебично му помага, и во минатото, и сега во спроведувањето на неговите активности.

Драгољуб Сиљаноски, претставникот на МНМ за Осиечко-барањската жупанија и Јагода Тренеска Цветичанин, претставничката за Град Осиек ја поздравиле оваа иницијатива, ја поканија претставничката да продолжи да ги следи активностите на Друштвото и ја искажаа својата желба Лекај Прљаскај да добие нов мандат, успешен како и овој до сега.

Потоа следеше дружење, а шармантната гостинка од домаќините доби и мал подарок, букет цвеќе.

Јулијана Тешија

Историјата на современата македонска поезија започнува со името на Коста Солев Рацин. Неговата стихозбирка „Бели мугри“ отпечатена во

На великанот на „Белите мугри“

1939 година во Самобор претставува едно од најзначајните македонски поетски дела. Рацин е роден на 22 декември 1908 година во Велес, а загинал на 13 јуни 1943 година на планината Лопушник.

Во чест на книжевниот деец и револуционер, Кочо Рацин, секоја година поддржувачи на неговото дело од Велес, Кичево, Скопје, Прилеп, Битола... одат пеш на врвот Стог на Лопушник, на местото каде што се наоѓа неговото спомен обележје.

Годинава, по повод 77-годишнината од неговото загинавање на Лопушник му одаде почит и делегација од Лазарополе. Димитар Тодоровски, Блаже Поповски, Коста Ламбевски и Љупчо Тодоровски со букет свежо ендемско цвеќе кое цути само во Лазарополе, пешачеа пет часа низ шумски предели и не трасиран пат за да му се поклонат на великанот кој со своите бели мугри силно го светна новиот ден.

Е. П.

Bolja integracija nacionalnih manjina u društvo i regiju

Makedonci će u Hrvatskoj u naredne četiri godine ponovno zastupati Ermina Lekaj Prljaskaj, koja je osvojila zastupničko mjesto na novim parlamentarnim izborima u Hrvatskoj održanim 5. srpnja 2020. godine

sim Makedonca, Ermina Lekaj Prljaskaj u Hrvatskom saboru zastupa i Albance, Slovence, Crnogorce i Bošnjake. Diplomirana je pravnica, rodom iz Prizrena, a posljednjih nekoliko godina s obitelji živi u Hrvatskoj.

Sudjelovala je u radu 9. saziva Hrvatskog sabora. Kaže da se kandidirala za još jedan

mandat za dovršetak tekućih projekata usmjerenih na poboljšanje položaja manjina koje predstavlja.

Ravnopravnije i pravednije poštovanje prava manjine

Operativni program koji ste potpisali s hrvatskom Vladom bio Vam je po-

vod za ulazak u utrku za još jedan saborski mandat, jer je provedba Programa do 2024. godine. Htjeli ste dovršiti ono što ste započeli. Što taj program znači za Makedonci u RH?

Taj je program, kao i svi programi koje ću provoditi, uvijek vođen jednom mišlju: prosperitet i napredak ne samo makedonske, nego i svih drugih manjina koje zastupam. Ovo je zahtjevan posao i ako vam cilj nije dovoljno važan da se za njega borite često znate posustati na putu do ostvarenja. Smatram da ćemo zajedničkim snagama i suradnjom izgraditi bolju budućnost za sve nas. Program u praksi znači promoviranje i očuvanje makedonske tradicije i kulture kroz suradnju s raznim udrugama poput MKD „Ilinden“ – Rijeka, unaprjeđenje dopunske nastave na makedonskom jeziku i uvođenje makedonskog jezika u obrazovni sustav, organiziranje manifestacija kojima je cilj bolja integracija nacio-

nalnih manjina u društvo i regiju u kojoj obitavaju kao i djelovanje unutar odbora u Hrvatskome saboru za ravnopravnije i pravednije poštovanje prava makedonske nacionalne manjine zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske i Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Puno je toga što želim ostvariti u ovom mandatu.

Ukazivala sam na mnoge nepravde i propuste

Hrvatska ima vrlo dobar Ustavni zakon o nacionalnim manjinama, koji je kao riječ na papiru odličan, ali realizacija u praksi pokazuje nešto drugo. Zapravo neke odredbe su teško primjenjive. U ovom kontekstu u kojem smjeru možete djelovati na poboljšanju stvari u korist manjina?

U proteklom mandatu sam najviše radila na poboljšanju prava manjina. Dobro ste zamijetili da to na papiru izgleda idealno, ali u

S hrvatskim Makedoncima

Obilježavanje Ilindena

praksi to često nije tako. Mogu reći da sam uspjela istaknuti mnoge nepravde, propuste, nemar i diskriminaciju institucija koje ne poštuju sva manjinska prava. Možda većina i nema loših iskustva, ali ako i jedan pripadnik nacionalnih manjina bude zakinut, to je dovoljno. To znači nepoštovanje ne samo tog pojedinca već čitave jedne nacije, kulture i tradicije. Kako bi poboljšali situaciju u korist manjina treba ojačati svijest o manjinama u Republici Hrvatskoj. Jedino kako možete djelovati jest ustati i reći: da, manjina smo, imamo svoja prava i ne dopuštamo da nam se ona oduzmu; treba skrenuti pozornost na problem i riješiti ga. Upravo to radim u Saboru.

To osobito dolazi do izražaj kada je riječ o zapošljavanju pripadnika manjina. Što se ovdje mora promijeniti kako se manjine ne bi osjećale kao građani drugog reda?

Kao što sam rekla, treba promijeniti i potaknuti svijest društva u Hrvatskoj. Ljudi su često neprijateljski nastroje-

ni ako ne poznaju nešto. Zato treba promovirati različitosti, posebnosti i zanimljivosti nacionalnih manjina. Upoznati hrvatsko društvo s raznim kulturama i tradicijama. Reći im da ne moraju posjećivati razne zemlje kako bi upoznali zanimljive kulture, imate sve to kod svojeg najbližeg susjeda! Na taj način ukazati da pripadnici manjina nisu stereotipne tvorevine već ljudi koji žele s njima živjeti u skladu, miru i koji jednostavno žele bolje živjeti. A bolje živjeti znači raditi za taj bolji život. U ovoj situaciji je pitanje zapošljavanja osjetljivo, ali vjerujem i nadam se

da će s vremenom biti bolje.

Makedonci će u Hrvatskoj uvijek imati moju podršku i pomoć

Makedonci u Hrvatskoj očekuju da ćete ih i dalje nesebično podržavati. Kakva je Vaša suradnja sa Zajednicom Makedonaca u RH?

Moja suradnja sa svim Makedoncima u Hrvatskoj je na zavidnoj razini, izuzetno sam ponosna na to i uvijek će imati moju podršku kao i pomoć. Mislim da su ovi izbori to i pokazali. Hvala im na ukazanom poštovanju i uvjerenam sam da će naša suradnja u budućnosti biti još bolja. Sa Zajednicom Makedonaca sam surađivala na jednom velikom projektu, točnije s ocem Kirkom Velinskim. Ponosno mogu reći da sam sudjelovala u izgradnji Makedonske crkve u Hrvatskoj i bila mi je velika čast raditi s iznimnim ljudima na tom projektu.

Zastupate pet nacionalnih manjina u Saboru RH. Potvrđena je izvr-

sna kulturna suradnja RH s njihovim matičnim zemljama, međutim gospodarski odnosi nisu na tako zavidnoj razini. Što planirate učiniti u tom smjeru, osobito kada je riječ o makedonskim i hrvatskim gospodarskim odnosima?

Hrvatski gospodarski odnosi su vrlo specifični. Budući da je Hrvatska u Europskoj uniji, održavanje dobrih gospodarskih, ali i drugih odnosa važno je kao i održavanje odnosa s bilo kojom drugom europskom zemljom. Makedonija ima punu potporu Hrvatske na putu prema članstvu u Europskoj uniji i smatram da bi to ojačalo gospodarske odnose i da treba raditi na tome. Svakako namjeravam kroz razne projekte promovirati Makedoniju u najboljem svjetlu, njihovu stabilnost, gospodarstvo i turizam uz pomoć pripadnika makedonske nacionalne manjine.

Milena Georgievska

Najviše me opušta moja obitelj, moji dragi ljudi i moj dom

Na kraju, recite nam kako se odmarate od brojnih angažmana i aktivnosti koje imate, kako u poslovnom tako i privatnom životu. Imate li posebnu rutinu ili mjesto gdje se povlačite?

Stalno sam u pokretu i uvijek se pojavi situacija, problem, projekt koji zahtijeva moju pozornost. Nažalost, u mojem poslu nema neke normalne rutine upravo zbog zahtjevnog rasporeda koji si namećem. Jedina rutina mi je rad. Najviše me opušta moja obitelj, moji dragi ljudi i moj dom.

Na Božićnom sajmu u Zagrebu

Без подмладок ЗМРХ нема никаква перспектива

Повод за разговорот со Илија Христовулов беше неговиот повторен избор за претседател на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Христовулов го одработува својот четврти мандат

Господине Христовулов, пред сè, уште еднаш Ви посакувам искрени честитки за повторниот избор за претседател на ЗМРХ. Кој е ова по ред Ваш мандат, односно колку години сте веќе на чело на ЗМРХ, што таа претставува за Вас и како ја гледате нејзината иднина?

Имам чувство дека е поминат предолг пат, се работи за четири мандати. ЗМРХ ја гледам како средиште на сите македонски културни друштва и на сите Македонци кои живеат и работат во Република Хрватска. Првата и основна обврска е обединување и консолидирање на македонските културни друштва, нема помали или поголеми, сите тие работат со една цел и сите се вредни на свој начин. Во прв ред вреднувањето на распределбата на средствата мора да биде во согласност со квалитетот и квантитетот на планот и програмата со која се аплицира при надлежните институции од државно, регионално и локално ниво. Во втор ред по принципот на еднаквост, бидејќи сите друштва го даваат својот придонес онолку колку што можат и умеат, но тоа не треба нужно да значи нееднаква и неправедна распределба на средства.

Трето, и не помалку важно, воведување на уште подобар ред во финансиското работење на ЗМРХ, односно рационализација на трошоците. Никој на никого не му дал мандат да троши како сака и колку сака (како што некои поединци паушално и злонамерно тоа го толкуваат), а при тоа, поедини друштва да немаат за основни потреби за реализација на програмските активности.

Нова стратегија за подмладување на членството

Изнаоѓање на потребен и квалифициран кадар за изработка и аплицирање на ЕУ проекти. Воведување на тесна соработка помеѓу ЗМРХ и останатите правни субјекти на македонското национално малцинство во Република Хрватска. Интензивирање на соработката со Македонската амбасадата во Република Хрватска по прашања кои што се од взаемен интерес и значење. Меѓутоа, сето ова ќе биде недоволно без изработка на нова стратегија за подмладување на членството во секое друштво. Без млади кадри, за жал, нема јасна перспектива. Без подмладок не само што нема јасна перспектива, туку нема никаква. Времето си минува, ние старееме, сакале или не тоа е реалност. Младиот човек има енергија, жар, нови идеи, едноставно живее во чекор со времето. Меѓутоа ЗМРХ тоа ќе го направи начелно, давајќи сугестии и предлози во согласност со генералната политика и модел на финансирање од страна на надлежните институции на државата. Главната задача и носители на спроведување на ваквата стратегија треба да бидат

матичните МКД, тие го имаат членството и тие најдобро знаат со каков млад кадар располагаат во своите средини.

Во кои размери новонастанатата состојба со коронавирусот ја измени и отежна работата на ЗМРХ и на кој начин се овозможува сета потребна помош на Македонците кои се најдоа во незавидна ситуација настаната поради пандемијата?

Новонастанатата состојба со појавата на коронавирусот, како што знаеме сите, е од глобален карактер и глобална пандемија од која никој не остана поштеден. Согласно со мерките кои што беа, и сè уште се на снага од страна на Националниот стожер на цивилна заштита на РХ и од страна на локалните и регионалните стожери за борба против вирусот, ЗМРХ уште на 9 март со одлука на УО на ЗМРХ ги сопре сите активности кои подразбираат јавни собирања, блиски контакти на членовите, а и на други, сè во

интерес на заштита на здравјето на сите. За сето ова веќе е пишувано во *Македонски глас* бр. 123. Многу наши сограѓани се најдоа во многу незавидна состојба, едно, поради затворањето на границите, а друго, поради земјотресот во Загреб. Сè што беше во наша моќ е одработено. Во оваа прилика би сакал да упатам голема благодарност до Амбасадата на Македонија во Загреб за нивниот ангажман во заедничкото решавање на сите проблеми со кои се соочија нашите сограѓани кои што во тоа време се најдоа во РХ. И за тоа веќе е пишувано во *Македонски глас*.

Имам огромна поддршка од семејството

Го почнавме разговорот во сериозен тон и сите Ве знаеме

како сериозна личност предана на работата и функцијата што ја вршите, но јас би прашала: Кој е Илија Христовулов во приватниот живот? Што би рекле за себе, за животот во својата нова

„домовина“? Дали постои за нас еден непознат Илија Христовулов, можеби некое тајно хоби или нешто што Вас посебно ве исполнува?

Кога ми поставуваат вакво прашање останувам без одговор, што е реткост. Практично па скоро и да немам приватен живот, бидејќи целото мое битие е предадено на работата во МКД „Илинден“, Советите, МПЦО и посебно во ЗМРХ. Не е лесно, но тоа ме исполнува затоа што сум со цела душа и срце во тоа за општо добро на сите нас. Семејството најповеќе трпи, но од нив имам огромна поддршка без која не би можел да го работам ова што го работам денес. Непознат Илија Христовулов не постои, за мене знаат сите, и во Хрватска, и во Македонија па и пошироко, и кој сум, и што сум. За мене е пишувано и во *Македонски глас*, а и во многу други публикации. Нема тајни, едноставно јас сум таков човек, отворен, искрен, и сè што треба да кажам кажувам, иако понекогаш не би требало да е баш така. Тајни хобија нема, ме исполнува дружењето со членството и сето она што е постигнато во овие изминати години. Горд сум што сум дел од оваа заедница, и како Македонец, и како граѓанин на Република Хрватска.

Гордана Квајо

Македонија е сè што имаме

Како ја гледате и чувствувате својата татковина и мајковина Македонија од оваа далечна позиција?

За мене, а верувам и за сите нас, кога би ја оставиле политиката на страна, МАКЕДОНИЈА Е СÈ ШТО ИМАМЕ, таа е нашата земја од која сме изникнале, таа е со нас и ние сме со неа, каде и да сме. Чувствата се преголеми, особено кога знаеме што беше и, за жал, што е денес. Потекнувам од патриотско семејство кое го поминало патот на најстрашната кауза на Македонија. Да се прости да, но да се заборави никогаш. Историјата на Македонија ја знаеме, но за жал, некои не си ја знаат и затоа како резултат на тоа денес го имаме тоа што го имаме. Кукавички, со измами и предавства и под огромен притисок на големите сили, како и во 1913 година, Македонија е повторно предадена и распарчена, тоа многу ме растажува. Без преседан променети ни се името, Уставот, а еве сега го бараат и јазикот, па и нашата Света Црква – срамотно и понижувачки иако целиот свет ја знае правата вистина за нашата света земја Македонија. Меѓутоа што и да е, таа за мене ќе биде Македонија и ништо друго. На секој паметен доволно би требало да му е само Гоцевиот Манифест од Крушевската Република. Македонија е земја на Македонците, со сето уважување и почитување на сите останати национални малцинства и етнички групи кои што живеат и работат во Македонија, и за друго нема расправа. За мене е доволно да се земе како пример нашата нова „домовина“ Република Хрватска, која тоа прашање го има најубаво регулирано во целиот свет и е за пример на сите. Сме поминале во историјата сè и сешто, па еве и ова денес ќе помине, историјата тоа ќе го пишува и памети. Македонија пак ќе си биде наша со едно свето име.

22. Денови на браќата Миладиновци во Осиек и Гаково на есен

Јуни за осиечани е полн со мириси, поезија и музика: во јуни цутат липите, а градот на Драва станува домаќин на манифестацијата „Денови на браќата Миладиновци“.

Оваа традиционална манифестација е една од најважните активности на МКД „Браќа Миладиновци“ што се организира во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а под покровителство на Советот на националните малцинства во Република Хрватска, и му е посветена на бискупот Јосип Јурај Штросмаер во знак на благодарност за пружената помош на браќата Константин и Димитар Миладинов за печатењето на Зборникот македонски народни песни во далечната 1861 година.

Значајна манифестација

„Деновите на браќата Миладиновци“ ги втемели еден од основачите и првиот претседател на Друштвото, Благоја Јовановски. На почетокот му била наменета на градот Гаково и траела само еден ден, а подоцна го опфатила и Осиек со својата богата културна програма. Инаку, опфаќа традиционален прием кај градоначалникот на Гаково и надбискупот на Гаковечко-осиечката надбискупија; потоа следи полагање венци на гробот на бискупот Ј. Ј. Штросмаер и 210-те војници од Македонија кои во 1945 г. загинале кај с. Будровци, како и посета на Спомен-куќата на Штросмаер.

Сепак, основна содржина на манифестацијата е пишувањето на збор: претставување на книги и преводи на македонски и хрватски јазик, организирање научни собири за македонскиот јазик и претставување на наградените поети на меѓународниот фестивал „Струшки вечери на поезијата“, театарски

Оваа традиционална манифестација заради пандемијата на ковид-19, сепак, нема да се одржи во месецот на липите, туку кон крајот на септември и почетокот на октомври 2020 година

претстави, музички и ликовни содржини и настапи на секциите на Друштвото во рамките на „Гаковечките везови“. Така, за наесен предвидени се, покрај полагањето венци и концерт на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек и ХКУД „Зора“ од Пишкоревци пред гаковачката катедрала, и претставување на поетот Јован Ивановски, добитник на наградата „Браќа Миладиновци“ за најдобро поетско остварување во 2019 година во рамките на „Струшките вечери на поезијата“ и концерт на Њомза Џафери – клавири и Кирил Наумов – виолина.

Бројни настани во 22 години

За важноста на манифестацијата зборуваат следните податоци: во изминатите 22 години ја посетија многу делегации од Македонија, од Министерството за надворешни работи, Министерството за култура, Агенцијата за иселеништво, Македонската православна црква, Друштвото на писатели, Македонската амбасада во Загреб и бројни други гости меѓу кои и бившиот претседател Горге Иванов. Од Хрватска редовно присуствуваат делегации од Владата на Р. Хрватска, Министерството за наука, образование и култура, званици од Осиечко-барањската жупанија, од Град Осиек и други гости и Македонци од цела Хрватска.

На „Деновите на браќата Миладиновци“ досега учествувале театарските дружини од Битола, Струмица, Загреб и Скопје; поети и писатели од Македонија: Гане Тодоровски, Веле Смилевски, Јован Стрезовски, Тодор Чалоски, Ефтим Клетников, Разме Кумбаровски, Венко

Андоновски, Братислав Ташковски, Васил Тоциновски, Ристо Лазаров, Весна Ацевска, Санде Стојчевски, Никола Маџиров, Владимир Мартиновски, Иван Џепаровски, Љерка Тот Наумова и Зоран Анчевски; од Хрватска: Борис Павловски, Горан Калоџера, Станислав Маријановиќ, Хелена Саблиќ Томиќ, Анто Гардаш, Стјепан Томаш, Јосип Цвениќ, Лујо Медвидовиќ, Мирко Ќуриќ, Антонија Новаковиќ, Елизабета Петровска, Мирјана Мајиќ и Милена Златеска.

Книги, изложби, концерти

Во рамките на манифестацијата претставени се и документарните книги на Благоја Јовановски и Јагода Тренеска Цветичанин, а организирани се и следните изложби: копии на теракоти од Виничкото кале, уметнички слики на сликарите Александар Јанкуловски –Цане од Прилеп и Крунислав Стојановски од Загреб, како и изложбата фотографии и поштенски марки на Драгољуб Сиљаноски од Нашице. Од музичките настапи, важно е да се истакнат гостувањата на ансамблот НУ „Танец“ и женскиот хор „Св. Злата Мегленска“ од Скопје, женската клапа „Цертиса“ и ХКУД „Зора“ Пишкоревци/Гаково, како и настапите на уметниците Слободан Цветичанин – баритон, Јагода Тренеска Цветичанин – клавири, Матеј Шибалиќ – клавири, Кирил Наумов – виолина, Дејан Чинчурак – обоа, сите од Осиек.

Заради сето речено и како што порачуваат од МКД „Браќа Миладиновци“: се гледаме наесен! Добро дојдовте на „22. Денови на браќата Миладиновци“ во Осиек и Гаково!

Јулијана Тешија

Фотографии – колаж од „Деновите на браќата Миладиновци“ во 2019 година

Поетесата Љерка Тот Наумова во Осиек

Поетот Зоран Анчевски во Осиек

Пред споменикот на бискупот Штросмаер во Ѓаково

Шибалиќ, Наумов, Анчевски и Ќуриќ во Ѓаково

Учениците по македонски јазик со поетите Анчевски, Мајиќ и Златеска

За жените со страст: Винсент и поезијата на македонски јазик

Винсент Вилчник е студентка на Одделот за славистика при Филозофскиот факултет на Универзитетот во Љубљана. На прв поглед, таа е сосем обична девојка. Освен што, оваа млада Словенка има една необична љубов: македонскиот јазик и поезијата. Незината дипломска работа напишана под менторство на вонр. проф. д-р Намита Субиото, е одбранета на 16 јуни 2020 година со одлична оцена и е на тема „Женскиот глас во македонската поезија“

За себе, Винсент вели дека е љубопитна: оваа карактеристика ја одвела на студии по русистика и јужнославистика и на 10-месечен престој во Русија каде што слушала руски јазик на Институтот „Пушкин“ во Москва. Во меѓувреме завршила и хрватски јазик во Центарот за хрватски како странски јазик на Филозофскиот факултет во Загреб и еден семестар на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Доаѓањето во Македонија ѝ ја отворило вратата на 52. Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид во 2019 година и кон истражување на македонската поезија. Својата дипломска теза ја втемелила на антологијата *Ова е моето последно молчење – панорама на актуелни современи македонски поетеси* приредена од Оливера Доцевска и Елена Пренцова (2016).

Женскиот глас во македонската поезија

Во текстот насловен како *Женскиот глас во македонската поезија*, Винсент Вилчник зборува за почетоците на македонската поезија кои датираат од средновековното традиционално пеење и продолжуваат со првата македонска женска збирка песни на Евгенија Шуплинова наречена *Грешница*. Оваа прва збирка поезија излегла од печат дури во 1960 година,

15-тина години по нормирањето на македонскиот јазик. Меѓу првите македонски поетеси се вбројуваат и Даница Ручигај и Радмила Трифуновска.

Кон втората генерација македонски поетеси Вилчник ги наведува Гордана Михаилова Бошнакоска, Светлана Христова Јоциќ, Душица Илиќ, Љерка Тот Наумова, Катица Кулаковска, Лилјана Дирјан, Вера Чејковска, Марија Кукубајска, Биљана Станковска, Весна Ацевска и многу други, родени меѓу 1940-тите и 1950-тите години. Тоа е „најплодна поетска генерација во Македонија, која почнува со своето творештво во 1970-тите, кога повеќето поетеси се активни во културниот живот ... продукцијата на женско писмо рапидно расте, жените конечно доживуваат пробив во општествените структури во Македонија.“

Македонски поетеси родени по 1960-тите години, спаѓаат во третата генерација поетеси.

Меѓу нив се Сузана Арсова, Гордана Стојковска, Нина Анастасова, Соња Манџук, Кристина Николовска, Лидија Димковска, Мирјана Стојановска, Вања Изова Велева, Наташа Бунтеска, Маја Апостолоска, Ирена Павлова де Одорико и многу други.

Пишувајќи за македонската женска поезија, Вилчник си го поставува прашањето има ли, и какво е влијанието на поетесите во современото македонско општество и која е нивната порака? Трагајќи по одговорите, таа ја истражува антологијата *Ова*

е моето последно молчење – панорама на актуелни современи македонски поетеси на Оливера Доцевска и Елена Пренцова.

„Антологијата ни дава поглед во душата на Македонката“, вели Вилчник, „ни ги разоткрива стремежите на нејзиното срце и нè поведува на патот на рушење на досегашните митови и стереотипи за жената како мајка, ќерка, избраница и онаа која љуби.“ Таа ги доживува македонските поетеси како страсни, провокативни, полни со предизвик, а нивната поезија како иронична, саркастична, емотивна и интелектуална. Овие жени не зборуваат само за љубовта, минливоста и спомените, соништата, молкот, поезијата, природата, туку и за теми како што се женската улога во општеството, политиката, самоубиството, прелјубата и страста“ – жената не е создадена за молк.

Јулијана Тешија

Носталгијата се лечи со љубов

Не само затоа што и мајка ми е битолчанка. И тоа одигра улога во одлуката со кого ќе разговараме во Осиек, но и тоа што вниманието ни го привлече Андријана Галовиќ, дама која е навистина посебна: тивка, скромна, секогаш насмеана и подготвена да помогне, членка на МКД „Браќа Миладиновци“, активна во дури три секции и на различни функции од самото основање на Друштвото

Во Македонското културно друштво „Браќа Миладиновци“ сте од неговото основање или полни 26 години. Како дојде до тоа да станете негова членка и зошто?

Живеев во непосредна близина на Јагода Јањиќ. Всушност, со неа ме запозна нејзината свекрва со која одев во Женското здружение во тогашната Месна заедница „Центар“ во Осиек. Кога се запознав со Јагода, таа ми рече дека оди во Македонското друштво и така почнав и јас. Дојдов на Изборното собрание. Тоа беше на самиот крај на 1994 година. Тогаш претседател беше Благоја Јовановски, а таму ја запознав и Јагода Цветичанин, Марина Грбавица и уште многу други од првиот состав. Интересни времиња, многу динамични. Сакав да пеам и почнав со пеење, во пејачката секција „Вардарки“ која ја основавме подоцна, во 2000 година.

Музиката ме приближува до Македонија

Ја сакате музиката?

Да, пеам од дете. Уште од основно училиште во Битола. Но, сакам и да танцувам. Затоа, кога се оформи и фолклорната секција „Танец“, 2005 година се зачленив и таму. Не ми беше напорно, се раду-

Андријана Галовиќ: 26 години со МКД „Браќа Миладиновци“

вав на секој настап. И денес, сакам да настапувам. Музиката ме приближува до Македонија, до Битола. Ме враќа во детството и младоста. Се сеќавам, кога прв пат на едно годишно Собрание ја слушнав Милка Маѓариќ кога пееше македонски песни кои јас долго не сум ги слушнала, нешто во мене плачеше и се радуваше, во исто време. Ние сите, како семејство сме такви. Затоа не се зачленив само јас, туку и мојот сопруг кој беше Хрват и моите деца, синовите, кои завршија основно училиште во Битола.

Како го запознавте сопругот?

Имав седумнаесет години... се вљубив. Тој работеше во Битола. Златко не го познавав долго, но љубовта беше голема и останавме заедно. Прво живеевме во Битола а потоа, во 1978 година, се преселивме во Хрватска. Не

Во носијата на „Танец“, настап 2015 г.

бев носталгична. Кога сега ќе размислам, носталгијата ја лечев со семејството, со љубов, подоцна со Друштвото, со новите пријатели кои ги стекнав. Некои ми се пријатели и денес. Мојата Гурѓа ми е советка и пријателка 40 години! Убави пријателства се тоа, остануваат засекогаш. Со семејството секоја година одевме во Битола, да се видиме со роднините, да си поседиме. Многу важно ми беше и тоа што дома со децата јас зборував на македонски јазик. Јазикот затоа не ми недостасуваше. Моите синови и денес знаат македонски и тоа е богатство кое се пренесува од родителите на децата. Им препорачувам на денешните родители да не го запоставуваат јазикот, да ги учат децата македонски.

Осиек и Битола

Подоцна станавте членка и на Етно секцијата. Како се случи тоа?

Најпрво, сакав да помогнам. Не сум некоја што ја интересира готвењето. Иако за битолчанки тоа важи

Настап со „Вардарки“, 2010 г.

како стереотип, ама не и за мене. Мене повеќе ме привлекуваа украсите за носиите кои почнавме да ги изработуваме со Розалија. Тоа ми беше многу интересно. Подоцна станав и водителка на таа секција и тоа останав до денес, иако помалку сум уморна од таа функција, некако ми се чини дека е време за промена. Не ми пречи да пеам и да танцувам, но чувствувам умор од раководни улоги. Помладите треба да нè заменат нас постарите, време е.

Убава е вашата приказна, за љубовта која ги поврзала Осиек и Битола.

Овие два града беа некогаш поврзани, збратимени. А во нашето семејство се збрати мија по втор пат, се преплетоа на личен план. Станаа дел од нашите животи и не можевме да ги раздвоиме и да речеме кој ни е беше поважен. Можеби затоа ниеден не ни недостигаше кога бевме во оној другиот, зашто во срцето секогаш имавме место за обата.

Јулијана Тешија

Уметноста како простор на слобода и добрина

Многу е веројатно дека пандемијата ќе изврши влијание на темите во уметноста, веројатно е и дека ќе се промени и начинот на претставување на уметноста, но со тоа ќе се создадат нови простори и модели за дејствување и поврзување. Но она што е најверојатно е дека новата уметност, која допрва ќе имаме можност да ја доживееме, ќе ги носи со себе ехото и лузните на времето што го живееме

Од сликовницата „Сташко Несташко“ на Ана Ѓокиќ, илустрација на В. Костуранов

Ване Костуранов (р. Струмица, 1979 година) на осиечката, македонската и хрватската јавност им се претстави за прв пат минатата година, кога во рамките на „Деновите на браќата Миладиновци“ и на покана на Градската и универзитетска библиотека Осиек, од 4 до 6 мај 2019 година одржа неколку работилници на илустрации – цртање сликовници за деца. Овој необичен уметник го употребува сликарството и илустрацијата како жива ограда од светот на возрасните, сакат да остане засекогаш дете. Својот светоглед го има споделено на повеќе изложби во земјата и во странство. Сливковницата „Девојче и мече“ во издание на „Либи“ (дел од „Арс Ламина“ – публикациите) минатата година се најде на престижната книжевна листа „The White Ravens“ 2019. Секоја година, Меѓународната младинска библиотека од Минхен објавува листа на книги за деца и млади од автори од целиот свет, кои ги препорачува и кои се наоѓаат во каталогот, кој е промовиран за време на Саемот на книгата во Франкфурт, најголемиот саем од тој вид во Европа и пошироко.

„Девојче и мече“ е втора сликовница за деца и возрасни на Костуранов, по успешната и наградувана „Свездено дете“. За време на Саемот, „Девојче и мече“ ја освои првата награда за најдобро ликовно графички уредено издание на доделувањето на годинашните награди од Македонската асоцијација на издавачи (МАИ).

„Свездена работилница“

Во Вашата „свездена работилница“ во Струмица, и во ова време на изолација, работите на нови проекти. Кои се тие?

Среќната околност за уметниците е тоа што со, или без карантин, ние функционираме и работиме речиси како ништо да не се сменило. Го сакам летото, но зимата е убаво време за затворање и повлекување во себе, за само-согледување и проникнување во работите кои ни се измолкнале во текот на брзото и бучно лето. Така, зимоска ја направив мојата нова сликовница, „Девојчето и градот“, во издание на „Арс Ламина“, која излезе од печат пред околу еден

месец. Непосредно пред објавувањето на мојата новата книга дома, на почетокот на март, во Србија излезе преводот на „Девојче и мече“, во издание на „Лагуна“. Во април исто така, беше објавена и книгата „Сташко Несташко“ во Хрватска, според текст на прекрасната писателка Ана Ѓокиќ, со мои илустрации. Најново е тоа што последниве недели активно сликам и се подготвувам за мојата нова изложба наесен, а паралелно со тоа почнувам со работа и на илустрации, соработка со уште една хрватска авторка.

Како би ја опишале ситуацијата со корона вирусот во Македонија? Се чини дека овој вирус нè тера на комплетна промена на животната парадигма.

Ова е чудно, збунувачко време, вистински тест за секој од нас. Изолацијата и осаменоста ни покажаа дека можат да го скршат и најсилниот дух, секој од нас ќе излезе со понекоја лузна од ова искуство. Како човек, ми фалат контактите, непосредноста и топлината на човечкиот контакт, преграките и разговорите. Неприродно ми е да држам дистанца од

Боевка, од сликовницата „Девојче и мече“

Боевка, од сликовницата „Свездено дете“

луѓето кои ги сакам. Како уметник, тешко ми паѓа нарушениот дијалог со публиката – споделувањето и рецепцијата на уметност од секаков вид.

Уметниците и во тешки времиња создаваат уметност

За уметноста, често се вели дека настанува во ситуации на криза, внатрешни превирања, страст која се меша со слободата, која се меша со рушење на границите... Каква е Вашата уметност во ова чудно време на корона?

Низ историјата, освен војните и убивањето, едни од најцрните точки се болестите и пандемиите кои не еднаш го покосиле човештвото со нивната жестокост. Речиси со иста таква жестокост и во најтешки услови, сиромаштија, диктатури, затвори или на маргините на општествата, уметниците се-

когаш наоѓале начин и успевале да создаваат уметност. Во ова чудно време, кога опстанокот е крајно неизвесен, а сите обиди за контрола и планирање на нашиот живот се рушат како кула од карти, уметниците ќе продолжат да создаваат дури и со една уште поголема жестокост, зошто тогаш сите сме побудни, порефлексивни и покритични со/кон себеси, а со тоа и кон светот. Многу е веројатно дека пандемијата ќе изврши влија-

ние на темите во уметноста, веројатно е и дека ќе се промени и начинот на претставување на уметноста, но со тоа ќе се создадат нови простори и модели за дејствување и поврзување. Но она што е најверојатно е дека новата уметност, која допрва ќе имаме можност да ја доживееме, ќе ги носи со себе ехото и лузните на времето што го живееме.

Јулијана Тешија

Врата кон добрината

Во овој период на изолација, како ветер на боја и радост, низ просторот на социјалните медиуми се раширија Вашите боевки. Од каде идејата за боевки?

Идејата дојде од постојаното барање на моите деца да им најдам нешто интересно за боење, па така добив идеја да пробам да им направам боевки од моите слики и сликовници. За среќа, пробата беше успешна, помина кај моите најстроги критичари – моите деца, па решив да ја споделем со уште многу други деца кои во истиот момент беа затворени дома. Како подарок. Врата кон добрината.

Репрезентативни претставници на македонскиот фолклор

„Од мерак за македонските ора ја формиравме фолклорната група „Македонија“, која зад себе има бројни успешни настапи, не само во Сплитско-далматинската жупанија, туку и во Хрватска и вон нејзините граници“, вели нејзината водителка Блага Масачеси

Блага Масачеси

Македонското културно друштво „Македонија“ од своите почетоци брои членови кои во него членуваат со цел да бидат поблиску до својот народ, јазик и култура. Исто така, македонските песни и ора не ги милуваат само срцата на Македонците, туку нивната мелодија и ритам не ги остава рамнодушни и народите на Балканот и пошироко. За македонското оро и песна се знае надалеку.

Така и започнува една приказна која трае скоро 30 години. За ширењето на македонските танци и ора и надвор од границите, а посебно за нивното претставување во Сплитско-далматинската жупанија, разговаравме со Блага Масаче-

си, водителка на фолклорната група „Македонија“ при Македонското културно друштво „Македонија“ во Сплит. Блага Масачеси е Македонка родена во Кочани, но покрај својот татко кој бил воено лице младите години од животот ги поминала во Битола. Завршила средно економско училиште.

При секоја дружба заигравме оро

По своето школување и неколкуте години поминати во Германија, животниот пат ја донел во убавиот далматински град Сплит, каде што допатувала заедно со сопругот во 1989 година. Сопруга, мајка на два деца, а сега веќе баба на четири внучиња. И покрај сите об-

врски, Блага секогаш има време за својата фолклорна група и своите игроорки, за нови песни, кореографии и настапи. Во Друштвото е долгогодишен член од далечната 1993 година, а исто така е и член и на Управниот одбор на МКД „Македонија“.

„Ние членовите секогаш во Друштвото се собиравме првенствено за да се дружиме, да се потсетиме на Македонија и нејзиниот мелос. Така, за почеток, при секоје собирање во просториите на Друштвото знаевме да пуштиме музика и да заиграме некое оро. Доста од членовите кои се со хрватско потекло беа заинтересирани за нашите песни и ора, па заедно со нас играа и пееја. Значи, тоа беше за наш мерак“, вели Блага.

Таа натаму посочува дека поради големиот интерес, на 2 март 2007 година ја формирале фолклорната група.

Сè почна со „Моминско“

- Истите жени беа и хористки, односно пееја во хорот на Друштвото. Јас како млада бев игроорка во Културно уметничкото друштво „Илинден“ од Битола и ги знаев чекорите на многу наши ора, па така станав и водителка на групата. До ден денес, за мене оваа игроорна група претставува нешто што посебно ми лежи на срце и душа, истакна Блага.

Присетувајќи се, додава дека првото оро што го подготвувала со игроорките било „Моминско“, се разбира со нејзина кореографија. Македонски носии за него нарачале од Друштвото „Бродосплит“, од каде што добиле еден примерок, а остатокот го шиеле заедно со Силвана Млачиќ, членка на Друштвото и на фолклорната група. Од пред неколку години е водител и на етно секцијата при Друштвото каде, покрај другите активности, се вршат сите поправки на носиите, а се шијат и нови. Во своите почетоци оваа група била и мешана фолклорна група од 16 игроорци, машки и женски членови. Заедно со ветераните од „Салона“ настапувале повеќе од три години.

Фолклорната група, која е срце и душа на Друштвото, годишно настапува на многу манифестации во целата земја. Најмногу настапи има во своето место на дејствување, односно Сплитско-далматинската жупанија, како што се Сплит, Задар,

Хрваце, како и во Загреб, Осиек, Риека и итн.

Групата е наша гордост

Оваа фолклорна група која освен Македонки има и жени од хрватската национална припадност кои перфектно ги знаат сите чекори и совршено ја претставуваат оваа група, ги играат ората „Моминско“ во кореографија на Блага Масачеси и „Мариовска тресеница“ во кореографија на Бранко Шеговиќ. Многупати ова се игра како сплет на „Тресеница“ и „Пајдушко“. Потоа оро „Водарки“ чија кореографија е започната од Александар Петровски (група „Гердан“), а завршена од Блага Масачеси, па „Оро низ Македонија“ кореографија на Бранко Шеговиќ, како и многу други ора. Кога ќе се слушне македонскиот мелос во изведба на нашите игроорки облечени во боите на Македонија, во прекрасните македонски носии, се

пренесуваме во минатото и во нашата татковина.

- Последнава година се работи на нова кореографија за оро „Принско“ или „Пролетно“. Морам да признам дека имам голема поддршка и помош од членката и игроорката Ивана Фредовиќ која неуморно заедно со мене работи на кореографијата и реализацијата на сите други активности околу водењето на оваа група, таа е моја десна рака, додава Блага.

Таа потенцира дека фолклорната група на МКД „Македонија“ е една од најпознатите во жупанијата и се надева дека нивната работа ќе остави белег и за наредните генерации што доаѓаат, посебно за Македонците кои живеат во Сплит. Секако, групата е отворена за нови членови, па се надева дека во иднина ќе бидат и побројни.

„Оваа група едноставно е наша гордост“, вели за крај на разговорот водителката Блага.

Марта Жаја

Одложени и „Деновите на македонската култура“

Месеот мај за членовите на Македонското културно друштво „Македонија“ повеќе од 28 години е резервиран за одбележување на повеќе настани по повод „Деновите на македонската култура – св. Кирил и Методиј“

Од минатогодинната свечена академија

Оваа година поради ситуацијата со „корона“ кризата, а притоа водејќи се по препораките на Националниот стожер на цивилна заштита на РХ, за жал оваа манифестација беше привремено откажана, со надеж дека ќе се одржи до крајот на годината.

„Деновите на македонската култура – св. Кирил и Методиј“ се реализира во Сплит во соработка со Заедницата на Македонците во РХ, а под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ. Преку оваа манифестација МКД „Македонија“ ја прикажува својата културна традиција и надвор од границите на Македонија. Тоа е од големо значење не само за членовите на Друштвото, туку и за македонското национално малцинство што живее во Град Сплит, како и во Република Хрватска. Притоа, оваа манифестација има своја тежина зашто го носи името на најголемите мисионери на христијанството, кои преку нивната работа влијаеле врз културниот развој на сите Словени, поради што ја добиле титулата Апостоли на Словените.

Св. Кирил и Методиј се заслужни за изумување на глаголицата, првата азбука искористена за описување на Словените. По нивната смрт, нивните ученици ја продолжиле нивната дејност помеѓу Словените. Двајцата браќа се почитувани како светци со титулата Еднакви со Апостолите.

Изложби, трибини и предавања

Одбележувањето на празникот во чест на светите браќа Кирил и Методиј – 24 мај е значајно бидејќи на тој начин оддаваме почит кон нивната севкупна мисионерска и културна работа. За нас, Македонците, солунските браќа се важни како основачи на првата словенска азбука – глаголицата, како учители и просветители. Во основата на глаголицата тие ги поставиле јужномакедонските говори од околината на градот Солун. Овој датум во чест на светите браќа Кирил и Методиј и основачи на првата словенска азбука е државен македонски празник.

За одбележувањето на „29. Денови на македонската култура“ во Сплит, како секоја годи-

на, и оваа беа планирани неколку манифестации како што се изложби, трибини и предавања за македонската култура и нејзиното значење надвор од границите. Беше планирана и свечена академија на која се чита реферат за браќата св. Кирил и Методиј, а хорот и фолклорната група на МКД „Македонија“ низ песна и македонско оро за момент би нè пренеле со срцето и душата во нашата татковина Македонија. Гостите од Македонија, како и учениците од ОУ „Скалице“ кои го изучуваат македонскиот јазик по моделот Ц, како и сите пријатели на Друштвото, оваа свечена академија ја прават посебна.

Иако настаните не успеавме да ги одржиме на датумот посветен на овој македонски празник, овој за нас Македонците значаен ден беше апострофиран на начин кој беше дозволен од Стожерот, па на оваа тема во Друштвото се одржа состанок на кој се разговараше за одржувањето на манифестацијата во месеците октомври, ноември и декември, секако со надеж дека ќе успееме во своите намери.

Марта Жаја

Дружење во МКД „Охридски бисер“

„Едвај дочекавме. Многу ни недостасуваше дружењето низ убавата македонска песна“, вели Цвета Шестан

Гите со нетрпение го дочекаа првото дружење во МКД „Охридски бисер“ во Загреб. Не беше едноставно во текот на изминатите три месеци поради пандемијата да се запрат сите активности на членовите, особено на секциите на Друштвото. Изостанаа физичкиот контакт, песната, ороото, планираните манифестации...

Социјалната дистанца особено тешко им падна на „Момите бисерни“ и на нивниот водител Сафиудин Алимоски. Затоа и радоста беше голема за првата закажана проба на оваа пејачка група на 18 јуни годинава. Се разбира, со задолжи-

телна претпазливост според препораките за заштита од корона вирусот, односно дезинфекција на просториите и на присутните.

„Среќен сум што повторно се гледаме и покрај сите неволји што нè погодија и што сме полни со елан да се подготвиме за скорниот настап што нè очекува“, Алимоски срдечно ги поздрави членките.

„Едвај дочекавме. Многу ни недостасуваше дружењето низ убавата македонска песна“, вели Цвета Шестан. „Така е, ние короната со песна ќе ја избркаме“, одлучно се надоврзува Сенија Смаилагиќ. „Сега дури и поубаво пееме, цело

време вежбавме дома“, со насмевка констатира Олга Чичек, додека пак, Гордица Михајловска додава дека нема место за страв во ваква позитивна атмосфера.

„За сето ова време на изолација телефонски се слушавме и се договаравме. Планови за активности имаме

многу, но ќе видиме како ќе бидеме во можност да ги реализираме. Најважно е дека сме сите здрави и ниту короната, ниту земјотресот не успеаја да ни го скршат оптимизмот“, задоволна е претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова.

Елизабета Петровска

43. Средби на загребските музички аматери

Во рамките на хуманитарниот 8. Летен дисконт на културата, што се одржа од 4 јуни до 24 јули 2020 година во Загреб, под

називот *Добро е да се прави добро*, а во организација на Центарот за култура Трешњевка, публиката можеше да ужива во богата про-

грама на бројни случувања: концерти, стендап шоу, претстави, екопазар, читање раскази, книжевни вечери, работилници за деца...

На 24 јуни се одржаа и 43. Средби на загребските музички аматери во организација на „Загребскиот музички подиум“ при Центарот за култура Трешњевка. На овие средби секоја година загребските аматерски музички ансамбли ја презентираат својата годишна работа, а нивниот квалитет го оценува стручна комисија.

Меѓу шесте музички ансамбли и оркестри

настапи и пејачката група „Момите бисерни“ при МКД „Охридски бисер“ од Загреб. Под уметничко и кореографско водство на Сафиудин Алимоски тие ги исполнија убавите македонски народни песни *Јано мори, Јас те пратив на вода Калино* и *Давај ме мила мамо, давај ме*, за што беа наградени со позитивна оценка од стручната комисија. Во нивниот настап уживаше и публиката, која поради корона вирусот овој пат беше малку „поразредена“.

Е. П.

Денови на глаголицата во Истра

Културната манифестација *Деновите на глаголицата во Истра*, Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула ја одбележува од самиот почеток на своето конституирање и тоа во два дела, првиот се одржува во мај, а другиот во октомври.

Оваа година, бидејќи беше и сè уште е актуелен корона вирусот, првиот дел на *Дено-*

вите на глаголицата во Истра не беше одржан во мај, туку настанот е одложен за крајот на август.

Оваа културна манифестација е во организација на МКД од Пула и Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а под покровителство на Советот на националните малцинства во Република Хрватска, Истарската жупанија и Градот Пула. Минатата

Годинава се одбележуваат 10 години од работата на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ и 25 години од формирањето на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула

година, со богата содржина и бројни гости и учесници, манифестацијата опфати посета на историските знаменитости на глаголицата низ Истра, академски вечери со предавања за патот на глаголицата, глаголското писмо и за животот и делото на св. Кирил и Методиј, промоции на книги, изложби, рецитали на поетеси и поети од Истарската жупанија, изведба на македонска и истарска музика, песна и фолклор со програма одржана на неколку локации.

Доколку ситуацијата дозволи, првиот дел на *Деновите на глаго-*

лицата во Истра ќе се одржи на 30 август во Домот на хрватските бранители во Пула. Планирано е да се одбележат и 10. јубилеј од работата на Друштвото и 25 години од формирањето на Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула. Ќе биде организирана свечена академија за животот и делото на светите браќа Кирил и Методиј и за св. Јоаким Осоговски, како и пригодна програма.

Другиот дел од манифестацијата планирано е да се одржи на есен.

Михаела Златеска

Поети околу камената маса

Пазинското друштво на личности со телесен инвалидитет својата 15-годишна работа и постоење ги прослави во Пазин со поетска програма наречена „Поети околу камената маса“ („*Pjesnici oko kametog stola*“) каде што беше претставена и истоимената збирка поезија на неколку автори. Пред просториите на Друштвото навистина се наоѓа камена маса околу која поетите седат и ги претставуваат своите дела, овој пат, заедничката збирка поезија.

Веќе неколку години ова Друштво работи и дејствува во Пазин со свои програми, а посебен настан е токму овој, кој оваа година се одржа на 12 јуни. Заедничката збирка ја претстави нејзината уредничка Алвијана

Клариќ, која зборуваше за разновидноста на шеесетината објавени песни во неа од околу триесетина автори од Истра и Кварнер. Нејзината разновидност се согледува и во јазиците, програма којашто се вклопува со програмите на Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула.

Во збирката најзастапени се љубовните песни, но има и духовни, пејзажни, носталгични за родниот крај, а и понекоја хаику поезија. Во програмата меѓу останатите поети, свои песни на македонски јазик, а и на хрватски презентираа и членови на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, поетесата Милена Златеска, како и

Авелина Дамијањевиќ Драгузет, Драго Драгузет и други.

Друштвото најави и нова заедничка збирка поезија, која би излегла од печат до пролет идната година. Присутните ги поздрави и заменичката на градоначалникот на Пазин, Мирјана Галант.

Михаела Златеска

Фестивал на различноста на јазикот и говорот во Истра – сличност и разлика со македонскиот

Во организација со Заедницата на Македонците во Република Хрватска и Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула беше одржан Фестивалот како културна манифестација која е дел од „Деновите на македонската култура во Истра“

На 23 јуни во просториите на Друштвото се одржа Фестивалот на различноста на јазикот и говорот во Истра – сличност и разлика со македонскиот, под покровителство на Советот на националните малцинства во Република Хрватска, Истарската жупанија и Градот Пула. Настанот се организира секоја година и учество земаат сите малцинства од Истарската жупанија, писатели и поети, кои на овој ден го презентираат својот јазик и говор, како и дијалектот од крајот на нивното потекло, а и себеси со своите напишани стихови.

Оваа година, бидејќи сè уште е актуелен корона вирусот и сè уште се на снага мерките за дезинфекција, седење на два метра далечина, како и носење маски, Управниот одбор на Друштвото се придржуваше кон истите, па под тие услови

програмата беше успешно реализирана, секако, со помал број на учесници и публика од вообичаено.

Богатството на јазикот треба да им го пренесуваме на нашите деца

Присутните ги поздрави потпретседателката на Друштвото, Милена Златеска, и им се заблагодари на присутните што го збогатија настанот. Таа програмата ја започна со песната „Аманет“ и коментираше дека јазикот, дијалектот на крајот каде што живееме и говорот се богатство и наследство од нашите родители, дедовци и баби, од нашите предци и како аманет ни се оставени за да и ние ги пренесуваме на нашите поколенија. Така и песната на Златеска сите нè потсети дека

аманетот мора да се исполни, бидејќи имаме обврска и одговорност пред нашите деца да го презентираме јазикот за да не се заборава. Своја поезија читаа Славица Лончариќ Ѓугум и Невиа Кожљан, кои покрај стиховите за животниот пат, прочитаа и хумор меѓу кој, тој за дедото кој фаќа риби в море, а дома носи пастрмки, така што не изостана и насмевката на присутните.

За музичкиот дел беше задолжен Сречко Савретиќ со хорот на Друштвото, при што се слушнаа неколку македонски песни. Оро не беше заиграно по прв пат во просторот на Друштвото поради мерките за неостварување на близок контакт. Но, не беше изоставена „Кујната на мојата баба“, така што и кулинарската секција се претстави на овој настан.

Михаела Златеска

ICC 3D d.o.o.

DEZINFEKCIJA • DEZINSEKCIJA • DERATIZACIJA

Radnička cesta 75 • 10000 Zagreb

tel.: 01/60 40 100 • fax: 01/60 40 103

mob: 091/5251 141

e-mail: icc-3d@icc.hr

Razlika koja se vidi.

Savršeno je moguće.

Живот со корона

На почетокот на ширењето на пандемијата на ковид-19 во светот и појавата на првите случаи на зараза во Хрватска и Риека, сè уште не бевме свесни во колкава мера ќе се менуваат нашите животи, општеството како целина и животот на секоја индивидуа. Пратевме секојдневно што се случува, по малку исплашени, но подготвени да се „справиме“ со непознат непријател

По брзата реакција на Националниот стожер на цивилна заштита на Република Хрватска и воведувањето на мерки, забрани и упатства за тоа како да се однесуваме и како да живееме со ковид-19, МКД „Илинден“ од Риека веднаш реагираше и одма запре со сите предвидени активности.

И не беше лесно да се прифати фактот дека некои планирани активности за 2020 година нема да можеме да ги реализираме. А имавме планирано многу важни настани.

Последната активност на членовите на музичката група на МКД „Илинден“, непосредно пред воведувањето на мерките на Националниот стожер во борбата против пандемијата, беше настапот на 6 март во Баптистичката црква на Замет, во организација на христијан-

ското женско движење „Светски ден на молитва“, во склоп на Екуменските средби под наслов „СТАНИ, земи ја својата постела и оди“.

Имаше многу планови – одбележување на Денот на жената, прославување на Велигден во март; прослава за Денот на општината Вишково во април, како и голем и значаен традиционален настан – Денот на св. Кирил и Методиј, што традиционално го одбележуваме со свечена академија и културно-уметничка програма со посета на Роч и на Алејата на глаголицата (или настап во Јурандвор на островот Крк).

Музичката група на МКД „Илинден“, исто така, требаше да учествува и во активностите за Денот на Свети Вид, заштитникот на Град Риека, потоа на отворањето на изложбата слики од авторката Слободан-

ка Гавриловска, а за во јуни се планираше и посета на Домот за стари лица „Кантрида“.

МКД „Илинден“ во оваа година планираше и солистички концерт со гости. А, и уште многу други активности.

Но за жал, од сите планирани активности, се одржа само работилницата по македонски јазик и култура за возрасни „Учиме македонски“, но прилагодена на ново настанатата ситуација – преку интернет, како настава на далечина.

Желни за заедничко дружење и настапи, зашто ние сме едно големо семејство, очекуваме враќање во „стариот“ живот и продолжување на сите планирани активности, со желба и надеж дека пандемијата ќе се стави под контрола, а животот ќе продолжи понатаму.

Гордана Квајо

Од архивата на МКД „Илинден“

Седница на Советот на МНМ за ПГЖ и на Град Ријека

За прв пат оваа година и за прв пат во новиот мандат, на 25 јуни се состанаа членовите на Советот на македонското национално малцинство за Град Ријека и Приморско-горанската жупанија

Поради неможноста средбата да се одржи во просториите на Македонското културно друштво „Илинден“ поради санација на дефектот со водоводната инсталација, седницата се одржа во големата сала на градскиот Совет на Град Ријека.

Фокусот на претседателката на Советот на македонското национално малцинство за Приморско-горанската жупанија, д-р Даниела Штанфел, беше на измените во Статутот, поради новиот правилник.

Претседателката им го претстави предлогот на новиот Статут на советниците, кој беше ставен на гласање и едногласно беше усвоен.

Таа ги извести присутните советници за промените во исплатата на надоместоците на советите, кои ќе се плаќаат двапати годишно со одлука на ПГЖ, а новина е воведувањето на награда на советниците за присуство на седницата.

Претседателката на Советот на македонското национално малцинство за Град Ријека, Санда Тренивска Хрељац, го претстави финансискиот извештај за 2019 година и присутните ги запозна со Планот за

распределување на средствата за 2020 година.

Претседателките на двата совети ги потсетија советниците за спроведените активности до појавувањето на корона вирусот.

Претседателките ги известија советниците за нивната посета на Македонската православна црква во Загреб, што е

во изградба, каде што беа пречекани од протојерејот ставрофор Кирко Велински и од Зорица Велиновска, членка на Советот за националните малцинства на РХ. Домаќините истакнаа дека се потребни многу повеќе средства за завршување на изградбата на црквата.

Гордана Квајо

Короната застава на патот на нашите активности

Како и во останатите македонски културни друштва во Хрватска, така и во МКД „Билјана“ од Задар бројни активности во изминатиов период беа одложени поради ситуацијата со „корона“ кризата

Дело на д-р Никола Гроздановски – Коле

Дело на Наталија Лековска

Изложба на Крунислав Стојановски, академски сликар од Загреб

Една од најважните програми што ја реализира МКД „Билјана“ во текот на мај или јуни е манифестацијата „Творештво на македонски уметници во Хрватска“. За жал, до сега не успеавме да ја оствариме, а причината е, веќе добро позната на сите. Се надевавме дека можеби, во краткиот период кога вирусот беше малку смирен ќе успееме со реализацијата, но во тој период ниту една галерија во Задар не работеше.

Ни останува да се надеваме дека ќе успееме на есен да го реализираме овој настан предвиден во Програмата на Друштвото, кој се одржува долги години наназад и тоа мошне

успешно со голем број посетители. Инаку, оваа манифестација се реализира во соработка со Заедницата на Македонците во РХ, а под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ.

Во минатите години гостувале многу уметници кои творат во Хрватска и Македонија. Меѓу останатите, со своја изложба се претставиле д-р Никола Гроздановски – Коле, потоа Крунислав Стојановски, академски сликар од Загреб, инженерката на текстилна технологија, Анка Рабузин од Загреб, со филателистичка изложба се претстави Драгољуб Сиљаноски од Нашице, па Наталија Лековска

од МКД „Илинден“ од Риека, заедничка изложба од етно работилницата „Герѓев“ на МКД „Билјана“ и сликари од Задар, неколку пати брачниот пар академски сликари од Скопје, Емилија и Стојче Тоциновски, Македонецот Мајкл Клосе од Канада и други. Се надеваме дека епидемијата нема да не спречи да го реализираме овој препознатлив настан во нашиот град и жупанијата.

Меѓународен ден на културните различности

Во првиот викенд на јуни националните малцинства тре-

Од изложбата на Емилија и Стојче Тоциновски од Скопје

Од поставката на Драгољуб Сиљаноски

Претставени дела на Македонецот Мајкл Клосе од Канада

баа по 15. пат да одржат една вредна манифестација „Меѓународен ден на културните различности“. Ова ќе беше и мал јубилеј на малцинствата кои добро соработуваат меѓусебно. Претставувањето пред публиката со разновидната програма,

богатството на песни и ора, мноштвото бои од народните носии, специјалитетите од матичните држави се, со еден збор, убавина за око, душа и непце. Инаку, програмата почнавме да ја реализираме благодарейќи на Канцеларијата на ОЕСС во Задар

и на успешната соработка со сите национални малцинства. Првите приредби се одржаа во затворен простор, во „Арсенал“, па потоа во ДХМ, а еве веќе неколку години сме на отворено на „Трг пет бунара“.

Поетското друштво во време на корона вирусот во јуни се собра во паркот Владимир Назор каде што поетите читаа своја поезија. Поради корона вирусот во Задар беа откажани многу

поетски манифестации што беа пријавени преку Градската библиотека. Се надеваме дека вирусот ќе ослаби и програмите ќе продолжат да се реализираат.

Поетските успеси на Милена Златеска и Мирјана Мајиќ во Македонија

Интернационалната литературна манифестација „Литератопија 2020“ на овие две поетеси им додели ИНТЕРНАЦИОНАЛНО ГРАН ПРИ. Од 500 испратени песни, само 15 се наградени со овие награди.

На меѓународната манифестација „ЛИТЕРАТУРА-УМЕТНОСТ-КУЛТУРА“ – „ПЛАНЕТОПИЈА 2020“ добитнички се на први награди за своите поетски творби.

И на меѓународната литературна манифестација „ОХ-

РИДСКИ БИСЕР НА ПОЕЗИЈАТА 2020“, која се одржува по петти пат, повторно се добитнички на први награди. А први награди имаат добиено и на четвртата по ред манифестација „ГОРДАНА КОЦЕВА“ која се одржува во Штип. Пред две години овие две поетеси беа учеснички во Штип на втората манифестација и тогаш добија престижни награди. Манифестацијата се организира во чест на прерано починатата штипска поетеса Гордана Коцева. Сите манифестации посветени на Гордана Коцева ги организира и финансиски ги поддржува Милица Паулус, Македонка која живее во Германија, писателка, поетеса. Поетесите Милена Златеска и Мирјана Мајиќ, нејзе и на жирито, им се заблагодаруваат што ја препознаа нивната поезија.

Мирјана Мајиќ

21 година успешна активност на МКД „Билјана“

Македонското културно друштво „Билјана“ од Задар на 14 мај одбележа 21 година успешно работење. За жал, оваа година без било какви активности на овој ден, па текстот го илустрираме со фотографии од настани архивирани во Друштвото. Како МКД веќе се докажани и потврдени низ целиот овој период како во Задарската жупанија, така и на подрачјето на Р. Хрватска.

Во рамките на Друштвото кое функционира како дел од Заедницата на Македонците во

Република Хрватска, дејствуваат неколку секции и тоа литературна, кулинарска, музичка и од неодамна фолклорна.

- Нашите почетоци беа на некој начин тешки, без простор за состаноци, па се состанувавме поретко во туѓи простории и кафулиња. Денес состојбата е многу подобра. Навистина, просторот го делевме долги низ години со уште едно друштво, потоа и со две друштва и сега сме регистрирани ние и Друштвото на родители со деца кои имаат дијабетес „Цукриќи“. Најважно е

што имаме решение, а со другото друштво си правиме распоред за состанување и по потреба се јавуваме за некои вонредни состанувања, вели претседателката на МКД „Билјана“, Мирјана Мајиќ.

Таа додава дека активността на Друштвото е препознаена и од локалните власти, а доста настани се реализирани како културни манифестации со поддршка и соработка со Советот за националните малцинства на РХ и Заедницата на Македонците во РХ.

М. М.

И ние да заиграме македонско оро

дминатата година и фолклорот е застапен во палетата на бројните активности на Македонското културно друштво „Билјана“ од Задар. Со тоа се исполнија желбите на членовите и да се надеваме дека редовно ќе доаѓаат на проби како и до сега, и дека на идните настапи ќе ни презентираат дел од богатото македонско фолклорно творештво. Водителка на секцијата, која едноставно го доби името „Оро“, е Мимоза Јевремовиќ, Македонка од Скопје.

Мимоза Јевремовиќ е родена во Травник, БиХ, а од втората го-

дина живеела во Македонија. Од најраното детство имала афинитет за фолклорот. Три години има играно во фолклорното друштво „Гоце Делчев“. Веќе 14 години живее во Вир и е долгогодишна членка на МКД „Билјана“. Инаку, Мимоза е активна членка во останатите секции на Друштвото, а засега покажува голем интерес за водење на фолклорната секција „Оро“.

- Осмислувајќи ги кореографиите за македонските ора, Мимоза во Друштвото внесе вистинско освежување. Да се надеваме дека ќе се подобри ситуацијата

Мимоза Јевремовиќ

со коронавирусот и дека фолклорната група ќе настапи за Денот на Заедницата на Македонците во РХ. Најголемиот проблем моментално ни се народните носии, но се надевам дека за настапот ќе се

снајдеме некако. Ете, сега и ние имаме што да покажеме кога станува збор за негувањето на македонскиот фолклор, вели претседателката на МКД „Билјана“, Мирјана Мајиќ.

М. М.

Од Македонија, во Хрватска и Италија, па во Португалија

Животот пишува романи. Понекогаш склоп на околности ни ја одредува судбината во некаков несакан правец. Така, планираното не излегува онака како што сме го замислиле. Но, секако сите си правиме планови и дејствуваме во насока на нивно остварување. Без тоа животот не би имал смисла

Дека плановите се менуваат, сведочи и македонското семејство Вучовски кое живее во Хрватска. Лето во планираа голема животна промена – преселба од Сплит на островот Мадера, Португалија. Но, короната им ги смени плановите на таткото Ангеле, мајката Миљана и двете ќерки Клара и Естела.

Ангеле и Миљана се Македонци кои како колеги во авиокомпанија нивното дружење го крунисале со брак во Македонија, а од 2002 година живеат во Хрватска, прво во Риека, потоа во Пула, Дубровник па Сплит. Тој е воздухопловен механичар, а таа стјуардеса. Ги поврза љубовта, небото и земјата. Но, за жал, во последните години еден период од годината го поминуваат раздвоени.

- Поради банкрот на фирмата во Хрватска бев принуден да барам работа во странски авиокомпани и така работев ширум светот – Конго, Естонија, Турција, Венецуела, Алжир, Танзанија, Италија и други европски земји. Така се случи да се

одвојам од семејството, бидејќи откако се родија девојчињата, Миљана целосно им се посвети на нив, вели Ангеле.

За професијата за која покажувал афинитет уште како 12-годишно момче кога се зачленил во аероклуб, вели дека е многу одговорна, секој ден е нов предизвик, се соочува со проблеми што треба да ги решава.

Заедно со Миљана велат дека имале и непредвидливи ситуации на небото додека работеле во авион, но за среќа сè добро се завршило.

Нов дом

Преселбата во Португалија, поточно на островот Мадера, како место на постојано живеење, повторно е врзана со неговата работа, но овој пат планираше да отидат сите заедно во јуни и таму да формираат нов дом. Иако предизвикот бил голем, одлуката била непоколеблива.

Во екот на пандемијата Ангеле живеел и работел (Luft-hansa) во Милано, токму тогаш кога Италија беше најпогодена со вирусот. И тоа до 9 март, кога

за него и семејството почнала голема неизвесност и вистинска драма.

- Аеродромите беа затворени, летовите се откажуваа. После извесни напори и проблеми, стасав во Хрватска, но пак не можев да бидам со моите најмили, бидејќи мерките наложуваа 14-дневен карантин. Тоа многу тешко ни падна, и на мене, и на мојата сопруга, и на ќерките. Јас изнајмив апартман, но не можев ниту да ги видам, ниту да ги гушнам, раскажува Ангеле.

Сега сето тоа е зад нив, заедно се и како никогаш порано поцврсти во одлуката натамошниот живот да го поминат заедно.

Посебна среќа за Ангеле во изминатиов тежок период биле честитките и пораките од ќерките Естела и Клара на македонски јазик. Тие се родени во Хрватска, се школуваат на хрватски јазик, но исто така, го посетуваат и училиштето „Скалице“ каде што веќе неколку години учат македонски јазик.

Милена Георгиевска

Задушница

Верниците на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“ кои живеат во Риека се собраа на 6 јуни во малата убава црква „Св. Фабијан и Себастијан“ во Стариот град во Риека каде што одржаа Панихида, помен за покојните – Задушница.

Достојно и во молитва за сите покојни Панихидата ја водеше парохискиот свештеник на МПЦ во РХ,

протојереј ставрофор Кирко Велински.

Со палење свеќа, варена пченица, леб и вино, и со спомнување на имињата на починатите, отец Кирко со зборови на љубов и почитување ги спомна покојните и се помоли за здравје на сите присутни и на оние коишто се далеку, а се со нас во нашите мисли и молитви.

Г. К.

Како е регистриран корона вирусот во Хрватска, Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула, оваа година одржа само една богослужба за Божиќ, а како што знаеме, Велигден го поминавме дома, бидејќи сите црковни обреди со повеќе луѓе беа забранети.

По неколкумесечната пауза, со попуштањето на мерките од страна на Националниот стожер на цивилна заштита, богослужба беше одржана за Дуовден, на 6 јуни во Фрањевачкиот манастир во Пула, што ја предводеше парохискиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински.

Како и секоја година, и оваа верници од целата Истарска жупанија беа присутни на овој свет чин, при што беа почитувани сите мерки дадени од над-

лежните. Отец Велински по молитвата и читањето на имињата на покојните, ги поздрави присутните и им се заблагодари на сите, како и на членовите на работните тела и на претседателот Ратко Златески за придонесот оваа црковна општина да работи успешно.

Трpezата за покојните беше поставена во црковниот простор, каде што по благословувањето на храната, присутните си подадоа за душа за секој покоен.

М. З.

Празнично прославен денот на св. Наум Охридски Чудотворец

По неколку месечна пауза поради корона вирусот, во прекрасната црква „Госпе од Анчела“ во Сплит, во неделното утро на 28 јуни се собраа Македонците кои живеат во Сплитско-далматинската жупанија за да го одбележат денот на нивниот духовен молитвеник и закрилник, светиот Наум Охридски Чудотворец.

По повод заштитникот на Македонската православна црковна општина „Свети Наум Охридски“ од Сплит беше одржана свечена литургија која ја

водеше парохискиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински, кој за оваа пригода допатува од Загреб. Литургијата ја следеа голем број верници кои со нетрпение го очекуваа овој ден, со благодарност и мо-

литва до св. Наум Охридски и понатаму да им биде молитвеник пред Престолот на Бога.

По светата литургија, верниците се собраа во просториите на Друштвото каде што беше прекршен славскиот колач направен од кумата Иринка Прусац, беше благословена Трpezата на љубовта, а верниците се дружеа во благопријатна и празнична атмосфера. За следната година за кума беше избрана Македонка Кнежевиќ.

М. Ж.

Свечена литургија

На 31 мај во црквата „Св. Фабијан и Себастијан“ во Риека, со придржување на препораките на Националниот стожер на цивилна заштита, се одржа свечена литургија за празникот

на Македонската православна црковна општина „Св. цар Константин и царица Елена“.

На свечената литургија што ја предводеше отец Кирко Велински, покрај македон-

ските православни верници присуствуваше и собраниската пратеничката за националните малцинства, Ермина Лекај Прљаскај. Со топли зборови и симболичен подарок отец Кирко ѝ се заблагодари за сè што таа направила за МПЦ во РХ во текот на овие години.

По свечената литургија овогодишниот кум Ванчо Милчов изрази желба, која сите останати ја прифатија, да го пренесе своето кумство за следната година поради овогодишната ситуација со ковид-19.

Г. К.

Одбележан денот посветен на св. цар Константин и царица Елена

Малата црква во Стариот град на Риека „Св. Фабијан и Себастијан“, на 3 јуни повторно ги отвори своите врати за верниците на МПЦО. Овој пат без присуство на нивниот свештеник, тие во молитва и тишина одадоа почит на црковниот празник „Св. цар Константин и царица Елена“. Празникот, кој се слави на 3 јуни, е посветен на сеќавањето на светиот цар Константин и неговата мајка, светата царица Елена – вистински борци за христијаните и христијанската вера.

Флавија Јулија Елена позната уште и како света Елена, Елена Августа и Елена од Константинопол (250-330 г.) е важна личност во историјата на христијанството поради големото влијание што го имала врз нејзиниот син. Била сопруга на римскиот цар Констанциј I Хлор и мајка на императорот Константин Велики.

Светиот крст

Според христијанското верување, таа го открила Светиот крст, поради што во Римокатоличката и во Православната

Света Елена со светиот крст

црква таа се смета за светица. Писателот од ранохристијанската епоха, Сократ Схоластик, пишува за откривањето на Светиот крст. Според него, света Елена, мајка на византискиот цар Константин I Велики (првиот император кој прво ја признал христијанската вера, а подоцна и ја проширил), тргнала во потрага по остатоците на Исус Христос. Патувајќи кон Светата земја, таа основала многу црк-

ви и здруженија за помагање на сиромашните и бедните. По пристигнувањето во Ерусалим, било откриено местото каде што Исус Христос бил распнат на ридот Голгота. Во близина биле откриени и трите крста на кои биле распнати Исус Христос и двајцата крадци, Димас и Гестас. Со чудо бил откриен кој од трите крста е вистинскиот, односно на Исус Христос.

Гордана Квајо

Слегување на Светиот Дух – Педесетница

Собрани во добро познатата црквичка на „Св. Рок“ на 7 јуни го исчекувавме започнувањето на Светата литургија водена од протојереј ставрофор Кирко Велински, посветена на големиот христијански празник Педесетница

Денот кој му претходи на овој ден е задушница, тогаш си спомнуваме за упокоените роднини и пријатели и сите чеда во Христос, наши браќа и сестри.

Луѓето доаѓаа еден по еден, со одредена дистанца меѓу нив, со маски на лицата поради новонастанатата пандемија што го снајде светов уште на почетокот на 2020 година, се поздравуваа климајќи си со главите и со насмевка во очите.

Да, вистина е старата изрека која вели дека очите се огледало на душата. Точно, само со погледите многу си кажавме.

Камбаната удри, литургијата започна.

Педесетница е еден од најсветлите празници во христијанството и претставува исполнување на старозаветните пророштва. Во стариот завет луѓето знаеја само за Бог.

Со раѓањето на Христос го видоа синот, а на Педесетницата го запознаа третото лице на Светата Троица – Светиот Дух.

Вистински знак на помирување

За црквата овој настан има посебно значење затоа што Светиот Дух од тоа време па сè до денес, не нè напушта и непрекинато слегува во црквата на литургија, во молитвите и во сите дела. Тој е Оној Дух по кој христијанскиот живот се нарекува духовен.

Св. Јован Златоуст укажува дека на денот на слегувањето на Светиот Дух врз апостолите, Синот ги принесува „даровите на помирението“ пред Бог за верниците, преку Неговата жртва. Помеѓу Синот и Светиот Дух се остварува не само обична раз-

мена преку која што Синот во залог ја зема нашата природа која што преку Воскресението ја вознесува на небото, туку со тоа се покажува и помирувањето помеѓу нас и Отецот Бог.

Слегувањето на Светиот Дух е вистински знак на помирување, како што Неговото допирање било знак за гневот Божји. Св. Ап. Јован тврди дека Светиот Дух не пребивал на земјата пред Христос, затоа што сè уште не можело да станува збор за помирување со Бог без Неговата жртва: „А ова го рече за Духот, Кого ќе Го примаат оние кои веруваат во Него; оти Светиот Дух уште не им беше даден, бидејќи Исус уште не беше прославен.“ (Јован 7.39)

Поради тоа и самиот Спасител вели дека Неговото Вознесување е потребно за Духот да биде испратен како знак и дар на нашето помирување со Бог преку Неговата жртва: „Но

Јас вистината ви ја кажувам; подобро е за вас Јас да си отидам, оти ако не си отидам, Утешителот нема да дојде при вас; ако, пак, заминам, ќе ви Го пратам.“ (Јован 16.7) Според тоа, Духот сведочи дека преку Христос сме синови Божји по благодат: „Самиот Дух му сведочи на нашиот дух, дека ние сме чеда Божји.“ (Рим 8.16)

Роденден и темел на Црквата

Педесетницата претставува не само роденден и темел на Црквата, туку и пример дека околу апостолите во заедница биле присутни и првите христијански ученици и верници. Светиот Дух бил даруван на првата апостолска заедница (Дела 4,31.)

Куката во која што тие пребивале еднодушни одеднаш се исполнила со шум од небото сличен на силен ветар, а раз-

делени јазици, како огнени, се спуштиле врз секого од учениците. Од ова тие се исполниле со Светиот Дух и почнале да го блавестат Евангелието на разни јазици, онака како што Светиот Дух им давал да ги изговараат. Значи, јазиците на кои што луѓето од Ерусалим зборувале биле едно од чудата видливо за сите. Св. Апостол Петар вдахновено го објаснува настанот пред избраниот народ и упатува на пророштвата на пророкот Јоил. Блавеста негова допрела до срцата на многубројните луѓе што го слушале и тие го примиле покајанието заради името на Исус Христос.

Во тој ден се крстиле и приєднале кон црквата Христова околу три илјади души. Оттогаш наваму Педесетница се смета за роденден на црквата Божја. Постоенето на Црквата, воспоставувањето на апостолскиот континуитет и секое дејство на Црквата зависи од повикувањето на Светиот Дух. Црквата својот внатрешен живот го црпи ток-

му од постојаното актуализирање на Педесетницата и повикувањето на Светиот Дух. Токму затоа Св. Јован Златоуст во неговите дела вели дека „ние можеме да ја прославуваме Педесетницата во секое време“.

Усовршување

Да, ние сме повикани како христијани да се усовршуваме во Светиот Дух, Духот кој што е во црквата Христова. Да се усовршуваме, така што ќе ги наполниме душите наши со вера непоколеблива, да се исполниме со љубов кон Господ Исус Христос и кон нашите браќа. Да се исполниме со молитва и пост, со сите евангелски добродетели и така ние ќе растеме и ќе го стекнуваме Светиот Дух. Така ја правиме нашата душа небесна, ја правиме бесмртна и вечна.

Секој ден да ја прославуваме Педесетницата, браќа и сестри, така што ќе се љубиме еден со друг. Ќе си помагаме во неволја, ќе се утешуваме и плачеме заедно, ќе се радуваме и смееме и ќе славиме заедно во време на радост.

Во овие тешки времиња на изолација и земјотресот што го снајде Загреб, сведочевме сите хуманост на дело. Да не дозволиме само трагедиите да нè потсетуваат дека, пред сè, сме луѓе, социјални суштества и не сме створени да бидеме сами и изолирани.

Трчајќи по световните обврски и материјалните цели кои бесконечно си ги задаваме, заборавивме прво на себе си па на семејствата, на роднините и пријателите под изговорот „немаме време од обврски“ и остануваме сами во мрежата што сами си ја плетевме.

Ете, со новиот вирус добивме време на претек, но ја изгубивме слободата. Еве доживевме изолација и видовме дека не е добро. Не е добро, браќа и сестри.

Мораме да се менуваме во духот, мораме да тежнееме кон духовниот живот и таму да растеме и да се усовршуваме. И да не заборавиме дека секој од нас треба да даде свој придонес за завршувањето на домот Божји, црквичката наша во Загреб, бидејќи никој друг нема да ни ја изгради, да се вградиме во неа, а таа пак нас да нè изградува како личности. Само тогаш, во заедништвото и љубовта ќе можеме да се наречеме Христови и можеме да ја прославуваме Педесетница во секое време, за век и навек. АМИН.

Бранкица Богатинов

Македонска православна црква - Охридска архиепископија
Европска епархија
„Света Злата Мегленска“ - Загреб
Р. Хрватска

„Секој од Вас да дава од се
срце, а не со жила или
принуда, оти Бог го љуби оној
што од срце дава.“

Црква „Света Злата Мегленска“ во изградба
Crkva „Sv. Zlate Meglenske“ u izgradnji

Z.R. HR 4023 60 000 1101 569 965 - kunski racun
HR 1323 6 0000 1500 3326 98 - devizni racun
BIC (SWIFT) ZABA HR2X
So naznaka: Za izgradba na MPC vo Zagreb

Почитувани,
Вашата љубов и поддршка нам, сега ни е најпотребна.
Долгогодишниот наш сон станува реалност, но заедно секој
според своите можности можеме повеќе!
Секој прилог за нас е драгоцен, затоа што, со самото тоа
покажувате интерес и љубов кон црквата и Бога.

Незаборавник

Изминатиов „корона“ период беше добар повод да се потсетиме на некои важни датуми и познати Македонци

3 мај 1920 – Во Скопје е роден Кирил Билбиловски, пионер на македонската кинематографија, еден од првите уметнички фотографи и втемелувач на професијата филмски снимател во Македонија. Снимил стотина документарни и десетина играни филмови, „Денови на искушение“, „Каде по дождот“, „Македонска крвава свадба“, „Македонскиот дел од пеколот“, „Најдолгиот пат“, „Исправи се Делфина“ и други. Починал во Охрид на 24 септември 1989 година.

Гоце Делчев

4 мај 1903 – Во селото Баница, Серско, Егејска Македонија, во борба против османлиската војска загинал Гоце Делчев, еден од најголемите идеолози на народноослободителното движење на македонскиот народ кон крајот на 19. и почетокот на 20. век. Роден е во Кукуш, Егејска Македонија, на 4 февруари 1872 година.

11 мај 1929 – Во скопското село Кожле, роден е Гане Тодоровски – македонски академик, поет, преведувач, професор, есеист, книжевен критичар, историчар и публицист. Работел како новинар и професор по хрватска и македонска книжевност на Филолошкиот факултет во Скопје. Бил член на Друштвото на писателите на Македонија, на МАНУ и претседател на Советот на Струшките вечери на поезијата. За своето тво-

рештво е нагаден со бројни награди и признања. Починал во Скопје на 22 мај 2010 година.

Ристо Ѓ. Јачев

15 мај 1942 – Во Долно Родово, Воденско, Егејска Македонија, роден е Ристо Ѓ. Јачев, македонски поет, романописец, театарски критичар, артист, новинар, уредник, критичар и преведувач. Како исклучително плоден писател повеќе од 50 години бил присутен во современата македонска литература со поетски, прозни и драмски остварувања. Добитник е на значајни книжевни награди, меѓу кои „Стале Попов“, „Златно перо“, „Нарциса“, „Григор Прличев“ и „Ацо Шопов“. Живеел и соодавал во Скопје. Починал на 27 февруари 2019 година.

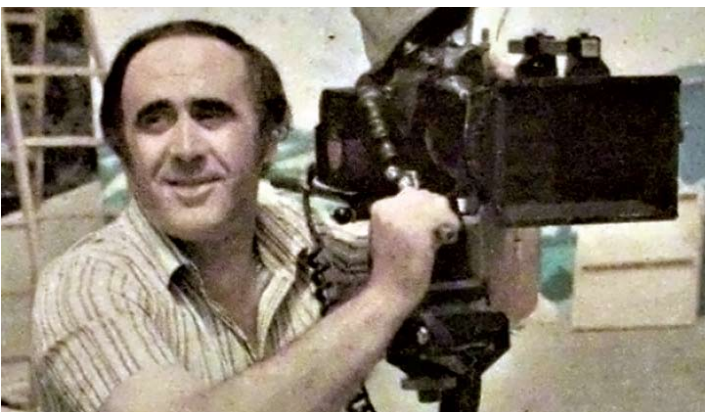
23 мај 2015 – Во Скопје починал познатиот композитор и музички продуцент Димитар Масевски, еден од основоположниците на македонската забавна музика. Тој продуцирал околу 2000 композиции. Автор е на композицијата „Последна солза“, која претставува прва забавна мелодија испеана на македонски јазик, и на првата детска песна на македонски јазик „Рингишпил“, а компонирал и музика за ТВ серии и театарски претстави. Бил еден од организаторите на „Скопскиот фестивал“, кој за творештвото му доделил награда за животно дело.

Св. Кирил и Методиј

24 мај – Ден на солунските браќа Кирил и Методиј. Православната црква во 11. век, во чест на светите Кирил и Методиј одлучила овој ден да се прославува како Ден на сесловенските просветители Кирил и Методиј. Тие се заслужни за изумување на глаголицата, првата азбука искористена да се препише старословенскиот јазик. Македонците со посебен пиетет го празнуваат овој ден како признание за сè она што го направиле браќата за самобитниот развој на македонската култура.

25 мај 1902 – Во селото Мелница, Мариовско, роден е Стале Попов, македонски раскажувач, романиер и просветен работник. Во најголемиот дел од своите дела тој го отсликува родното Мариово. Автор е на романите „Крпен живот“, „Толе Паша“, „Калеш Анѓа“ и „Дилбер Стана“. Познати се и неговите повести „Опасна печалба“ и „Мариовски панаѓур“ и расказите „Мариовски раскази“ и „Итар Пејо“. Починал во Скопје на 10 март 1965 година. Во спомен и во знак на почит, во 1975 година е востановена наградата „Стале Попов“ за прозно дело што секоја година ја доделува Друштвото на писателите на Македонија.

Димитрие Османли

29 мај 1927 – Во Битола е роден Димитрие Османли, македонски филмски, театарски и телевизиски режисер. Тој бил прв македонски дипломиран режисер, а со реализацијата на филмот „Мирно лето“ станал и прв македонски режисер на игран филм. Автор е и на првата македонска ТВ драма „Домот на мојот татко“ и на првиот ТВ филм „Враќање во рајот“. Османли бил прв

декан на Факултетот за драмски уметности во Скопје и редовен професор. За неговиот творечки опус добил бројни награди и признанија. Починал во Скопје на 13 март 2006 година.

30 мај 1964 – Во Куманово е роден Венко Андоновски, македонски романописец, раскажувач, драмски автор, поет, есеист, критичар и книжевен теоретичар. Член е на Македонскиот ПЕН центар и на Друштвото на писателите на Македонија. Негови најпознати дела се романите „Азбука за непослушните“, „Папокот на светот“, „Вештица“ и „Керката на математичарот“, поезија „Нежно-то срце на варварот“, раскази „Квартот на лиричарите“ и „Фрески и гротески“, драми „Адска машина“, „Светица на темнината“ и други. За своето книжевно творештво е добитник на бројни награди и признанија.

Благоја Спиркоски – Цумерко

11 јуни 2015 – Во Прилеп починал познатиот театарски и филмски актер Благоја Спиркоски – Цумерко. Остварил голем број на улоги, а најзапамен ќе остане по улогата на Итар Пејо во ТВ драмата „Солунски патрдии“. Бил член на Народниот театар во Прилеп. Дал огромен придонес во македонската култура со улогите во играните филмови „Тетовирање“, „Викенд на мртвци“, „Како убив светец“ и во ТВ сериите: „Бумбари“, „Погрешно време“ и „Наше маало“. Добитник е на наградата за животното дело „Војдан Чернотрински“. Роден е во Прилеп на 6 февруари 1946 година.

20 јуни 1922 – Во селото Галичник е роден Александар Сариевски, пејач на македонска народна музика и композитор на новосоздадени фолклорни песни. Композитор е и текстописец на познатата песна „Зајди, зајди јасно сонце“. Неговиот музички опус претставува дел од македонското културно богатство. Ќе остане запаметен по интерпретацијата на песните „Зајди, зајди јасно сонце“, „Учи ме мајко, карај ме“, „Јовано, Јованке“, „Море сокол пие“, „Абер дојде Донке“ и многу други. Еден е од основачите на ансамблот „Танец“. Починал во Скопје на 19 декември 2002 година.

Елизабета Петровска

МИНАТО-ИДНО ВРЕМЕ

Со формите на ова сложено време се изразува таква идност која не следува по моментот на зборувањето (сегашноста), туку по некој друг минат момент. Значи, според моментот на соопштувањето тоа е минато, а е идно во однос на друго минато дејство, затоа што се случува по него.

Спореди: *Целиот ден им мина во учење бидејќи вечерта ќе одеа на тестирање во Драмскиот театар.*

Минато-идно време се образува со честичката ќе и минатото определено несвршено време на глаголот, кој може да биде и од несвршен и од свршен вид. Промената по лице и број изгледа вака: несвршен вид (*вика, крои, пече*): 1 л. ќе викав, ќе кроев, ќе печев; 2 л. ќе викаше, ќе кроеше, ќе печеше; 3 л. ќе викаше, ќе кроеше, ќе печеше; 1 л. ќе викавме, ќе кроевме, ќе печевме; 2 л. ќе викавте, ќе кроевте, ќе печевте; 3 л. ќе викаа, ќе кроеја, ќе печеа; свршен вид (*викне, скрои, испече*): 1 л. ќе викнев, ќе скроев, ќе испечев; 2 л. ќе

викнеште, ќе скроеште, ќе испечеште; 3 л. ќе викнеште, ќе скроеште, ќе испечеште; 1 л. ќе викневме, ќе скроевме, ќе испечевме; 2 л. ќе викневте, ќе скроевте, ќе испечевте; 3 л. ќе викнеа, ќе скроеја, ќе испечеа.

Одречните форми се образуваат со партикулата **не** (*не ќе викав*) или со глаголот **нема** (во форма за трето лице еднина на минатото определено несвршено време) и **да-конструкцијата** (*немаше да викам, немаше да викаме*).

Ова време има слични значења со идното време. Неговото присуство посебно е забележливо во условните реченици за искажување нереален услов (*Да знаев, ќе кажев. – Да можев, ќе дојдев.*) и во речениците во кои се набројуваат повторливи, последователни дејства што се случувале во минатото: *Ќе земев сол, ќе турев во солта малку вода, ќе ја измешав солта со повеќе трици и ќе ја турев крмата во нашите долги дрвени корита.* (В. Николески).

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно (Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

Ин мемориум

In memoriam

Замина Александар Грозданоски

По кусо боледување, на 13 јуни 2020 година Александар Грозданоски, долгогодишен член на МКД „Охридски бисер“ од Загреб, нè напушти во својата 51 година. Александар беше роден 1969 година во Пожега. Татко му Младен, по потекло од Кичевско и мајка му Илинка од Прилепско, живееле во Кутјево каде што Аце го завршил основното училиште, а третата и четвртата година од средното образование ги завршил во Скопје на ветеринарното училиште. По служењето на воениот рок во Сараево како ветеринар, доаѓа во Загреб каде што го завршува Факултетот за ветерина.

Како специјалист по ветерина остварува квалитетни резултати во својата работа.

Уште како млад студент, Аце даде придонес во првите зачетоци на МПЦО „Св. Злата Мегленска“ и во иницијативата за формирање на Македонското културно друштво во Загреб. Во 2011 година активно се вклучува во изградбата на културниот идентитет на Македонците во Хрватска. Во еден мандат беше член на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб и потпретседател на МКД „Охридски бисер“.

Голема беше неговата емотивна, духовна и културна поврзаност со Македонија.

Знаеше да каже: „Каде и да си, најважно е да си го имаш својот идентитет, кој си и од каде ти се корените, да ја покажеш својата култура за луѓето да те запознаат и засакаат. Биди граѓанин на светот, но сакај си го своето.“

Бескрајно се гордеше со својата ќерка Деа и синот Максим. Имаше висока култура, префинетост и урбани манири. Неговата насмевка и секогаш убавиот збор ќе ни останат во трајно сеќавање.

МКД „Охридски бисер“ изразува искрено сочувство до неговото семејство.

Почивај во мир Аце.

Е. П.

Поезијата го обединува светот

Неколку години по ред Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула и Македонското културно друштво „Билјана“ од Задар соработуваат со „КУЛТУРА СНОВА“ од Загреб, друштво за презентација на културата. Ова друштво годишно издава повеќе заеднички збирки на автори од целиот свет и прави меѓународни поетски фестивали низ Република Хрватска, каде што учествуваат и членови на литературните секции на овие две македонски друштва, а посебно се истакнуваат поетесите Мирјана Мајиќ и Милена Златеска, и двете водителки на литературните секции во своите друштва.

Промоцијата на Втората меѓународна збирка поезија „Најубави љубовни песни (Najljepše ljubavne pjesme)“ беше одржана на 30 мај во Загреб во Културниот центар „Меснич-

ка“. Меѓу големиот број автори од целиот свет на промоцијата беа присутни и поетесите Мирјана Мајиќ и Милена Златеска кои во зборникот се застапени со неколку свои песни.

Тие, исто така, учествуваа и на 19 и 20 јуни во Пула и Ровињ,

каде што се одржа 9. Меѓународен поетски фестивал „Море на дланка“ со промовирање на меѓународна збирка поезија. Програмата во Пула ја отворија членовите на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ и членови на литературната секција, Авелина Дамијањевиќ Драгузет и Драго Драгузет, кои беа задолжени и за музичкиот дел на настанот. Мирјана Мајиќ ја прочита својата песна „Љубов и море“, а Милена Златеска песната „Пат“.

На 27 јуни следеше и „Поезија од двор“, каде што неколку поетеси, меѓу кои беше и Милена Златеска читаа своја поезија, а музички настап имаа Авелина Дамијањевиќ Драгузет, Драго Драгузет и Сречко Савретиќ. Покрај истарска и друга музика, се слушнаа и македонски песни од овие неуморни членови на МКД, со кои и заврши програмата.

Убавината на овие настани не е само слушањето на поезијата и дружењето на авторите, туку и презентирањето на својот јазик и култура.

Михаела Златеска

20 godina sa Vama **AMPER SERVIS**

Cvjetna 6, 10370 Dugo Selo

Ispostava: Čulinečka 52, 10000 Zagreb

Instalacije inteligentnih sustava-pametne kuće
Automatizacija, upravljanje i nadzor instalacija u građevinama
Izrada tehničkih rješenja instalacija

*Elektroinstalacije jake i slabe struje *Centralno i podno grijanje *Ventilacija i klimatizacija *Vodovod i odvodnja *Gips kartonski radovi *Elektrostatički podovi *Automatska zaljevanja *Centralno usisavanje *PVC stolarija, inox i crna bravarija

Tel.: 01/2913-194, tel/fax. 01/2913-188, mob.: 0912230 077, 091 4771 777

E-mail: amper-servis@zg.t-com.hr

Direktor : Jonče Ilievski

Уметниците против катастрофите во светот

* И покрај коронавирусот и земјотресот – уметниците против катастрофите во светот беше тема на виртуелната визуелна изложба под наслов *Маката на нашиот Господ Исус Христос – од Цветници до Воскресение*, презентирана на 9 април 2020 година по повод претстојните Велигденски празници.

Изложбата ја организираше Хрватското здружение на ликовни уметници и ликовни критичари (ХУЛУЛК) со видео линк на нивната Веб и Јутјуб страница. На изложбата во пресрет на Велигден со свои

дела учествуваа 26 автори, еминентни ликовни уметници од Хрватска и од странство. Меѓу нив беше и познатиот македонски академски ликовен уметник Крунислав Стојановски.

„А маката на Исус, што на некој начин е предвидена и со Цветници, е навестена во симболиката на црвената боја и симболиката на крстот. Со својот црвен полиптих на сопствен енформелистички начин, Крунислав Стојановски ја нагласува непостојаноста на материчноста, која во „маката“ на својата преобразба еволуира во форми што

го призиваат духовното“, ќе напише Санда Станаќев Бајзек во каталогот од изложбата.

Концерт на Езерки и оркестарот 7/8

* Во пресрет на јубилејната 25-годишнина на Град Запрешиќ и на *Езерки*, женскиот вокален етно состав *Езерки* и оркестарот 7/8 одржаа концерт на 17 јуни 2020 година во Вршилница на Нови Двори. Ова беше нивниот прв концерт по олеснувањето на мерките воведени поради пандемијата предизвикана од коронавирусот.

Препознатливата група која дејствува во рамките на Хрватско-македонското друштво од Загреб под водство на Дарка Краговиќ и на уметничкиот продуцент и аранжер, виоли-

нистот Бруно Урлиќ, собра значителен број обожаватели на македонската традиционална музика и песна. Оние кои одвоија време да присуствуваат на концертот, можеа да уживаат во

најпознатите македонски бисери како што се *Македонско девојче, Елено, ќерко, Јовано, Јованке, Витола, мој роден крај* и многу други, како и во виртуозната инструментална изведба на ората *Калајциско, Касапско, Пајдушко...*

Под покровителство на Загребската жупанија, концертот го организираа претставничката на македонското национално малцинство во Загребската жупанија, Лена Ѓапиќ и Хрватско-македонското друштво.

Е. П.

„Учиме македонски“ – крај на учебната година

По турбулентното, но интересно второ полугодие на работилницата за возрасни по македонски јазик, дојде време да се прослави и крајот на целата учебна година.

На 11 јуни, на терасата на култната слаткарница на хотелот *Континентал*, во добро расположение се собраа членки на Македонското култур-

но друштво „Илинден“ кои ја посетуваат наставата, со колачи и сок да прослават и да ѝ се заблагодарат на својата професорка, Биљана Стојановска, за секој нов научен збор и за трпението и големиот труд со кој таа ја одржува заинтересираноста на своите ученици кон македонскиот јазик.

Г. К.

Вкусовите на Македонија

Салата со тестенини, пченка и грав

Потребно е: 250 г тестенини (ситни), 1 конзерва црвен грав (400 г), 1 конзерва пченка (400 г), 2 млади кромитчиња и помалку од половина главичка стар кромид, една зелена пиперка, една црвена пиперка, 200 г кашкавал (чедар), сок од половина цеден лимон, сол и 1 лажичка лут сос (табаско).

Подготовка: Прво се варат тестенините во вода со сол, се цедат и потоа се додаваат останатите состојки – гравот, пченката, сечканиот кромид, сечканите пиперки, сечканиот кашкавал на коцки. Салатата се посолува, се попрскува со сокот од лимон и на крајот се додава лутиот сос.

Сарми од лозов лист

Летна варијанта на сарма е со лозов лист. Може да се послужи како предјадење или како главно јадење.

Потребно е: 50-60 лозови лисја, 500 г мелено месо, 1 кромид, 150 г ориз, 1 јајце, 1 лажичка мешан зачин (вегета), 1 лажичка црвен пипер, сол, магдонос (по желба).

Подготовка: Прво се подготвуваат листовите, потребно е да се свежи, млади и непрскани, но може да се

користат и замрзнати лисја. Пред филувањето со месо, се потопуваат во врела вода и веднаш се вадат со лажичка решетка. Потоа на врело масло се пржи кромидот, па се додаваат оризот и зачините. Кратко се препржува, па се трга од оган и се додаваат месото и јајцето и смесата добро се меша. Откако филот е подготвен, се формираат сармите така што на секој лист се става по една лажичка од смесата (зависи од големината

на листовите) и добро се завиткува од сите страни. Се редат во тенџере или во огноотпорна тава, се додава вода колку да се покријат и се варат или печат во рерна на 250 степени околу 40 минути. Пред

крај може да им се додаде запршка со малку вода, брашно и црвен пипер или доматиен сос и повторно се варат или печат околу десетина минути. Сармите од лозов лист се служат со кисело млеко.

Сладолед со јогурт и вишни

Во летните денови омилен десерт на многумина е сладоледот, кој претставува вистински празник за сите сетила. Во оваа прилика одбравме рецепт за освежителен домашен сладолед со јогурт и вишни. Се разбира, овошјето може да биде по ваш избор.

Потребно е: 200 г цврст јогурт, 200 г шеќер, 2 кесички шлаг крем од ванила, 400 мл ладно млеко, овошје по потреба, може околу 200 г (сечкано или цели плодови).

Подготовка: Јогуртот го мешаваме со шеќерот со помош на

лажица и го оставаме да стои додека се растопи шеќерот. Па повторно го мешаваме. Потоа шлагот го матиме со млекото со миксер додека не добиеме густ шлаг крем. Следува мешање на двете смеси, па го додаваме овошјето, во нашиов случај вишните, на кои претходно сме им ги извадиле семките. Се заедно мешаваме и смесата ја префрламе во погоден сад за замрзнување. Го ставаме во фрижидер со длабоко замрзнување и чекаме неколку часови пред послужување.

М. Г.

Убавините на Македонија

Љепоте Македоније

СИНИТЕ ОЧИ НА КАРАЦИЦА

Еден од најубавите планински масиви во средишниот дел на Македонија е масивот Јакупица или Мокра. Тој се состои од повеќе планински целини, меѓу кои е и Караџица на северозапад. Пределот изобилува со многу природни реткости, како што се единствените постојани две глацијални езера, Големо и Мало Салаковско Езеро. Тие се наоѓаат во месноста Езериња на североисточните делови од Караџица, односно под врвот Убава.

Салаковските Езера се сместени на надморска височина од 2170 м во еден цирк (широка влaбнатина во форма на амфитеатар), создаден за време на плеистоцената глацијација. Обиколени се со билото Горни Пепељак од северозапад, Убава од југ и Салакова Планина од исток. При проучувањата на езерскиот басен, се утврдило дека во далечното минато двете езера биле споени и претставувале едно големо езеро.

Малото Салаковско Езеро зафаќа површина од 850 м² со максимална длабочина од 2,5 м, со должина од 40 м и широчина од 31 м. Од него истекува мало поточе кое дотекува до Големото Салаковско Езеро. Големото Салаковско Езеро зафаќа површина од 1340 м² со максимална длабочина од 1,3 м, со должина од 48 м и широчина од 38 м. Од него истекува Салаковска Река. До езерата може да се дојде од повеќе населени места: Црн Врв од север, Алдинци (планинарски дом Караџица) од североисток, Тажево и Белица (Порече) од југозапад и Патишка Река од северозапад.

Постојат неколку народни преданија за Салаковските Езера. Се верува дека во езерата живее силен свер. Во големото езеро над водата се издигнува гранитна карпа и тука често се јавувал свертот за да види бел свет. Штом ќе видел некој човек, тој се фрлал во водата толку силно, што целата вода се заматувала. Спо-

ред едно друго предание, пак, се верува дека водата од езерата е поврзана со реката Треска преку силен воден вртеж. Откривањето на таа тајна се припишува на еден овчар кој ги пасел овците крај езерата. Еднаш, како што седел на карпата покрај езерото, кавалот му паднал во водата и се изгубил. Кавалот пропаднал до дното на езерото и по подземниот премин излегол на изворите на Треска. Жената на овчарот која излегла на реката да пере алишта го пронашла кавалот. Така тие ја дознале поврзаноста меѓу езерата и реката Треска.

Сините очи на Караџица како да им намигнуваат на планинарите што ќе ги одберат за своја дестинација. Колаж на раскошна зелена природа, величествена тишина, освежителен воздух и уникатна планинска арома за незаборавно авантуристичко доживување.

Елизабета Петровска